

“ I like using queer to sum up the otherness of it all”

En undersøgelse med fokus på non-binære personers
oplevelse af deres kønsidentitet, seksualitet og seksuelle
orientering

Johanne Vanille Kallmeyer

Masterafhandling ved Masteruddannelsen i Sexologi

Aalborg Universitet

November 2019

Vejleder: Christian Graugaard

Antal anslag : 92.612

Resume:

Dette studie har til formål at undersøge personer som identificerer sig indenfor transspektret, særligt non-binære personer og deres forståelse og oplevelse af egen kønsidentitet. Ydermere har studiet til sigte at undersøge sammenspillet mellem kønsidentitet og seksuel orientering hos personer indenfor transspektret herunder non-binære personer.

Den metodiske tilgang til denne undersøgelsen er et litteraturstudie. Indsamling af data er sket gennem tre kvalitative forskningsstudier som er fundet via en litteratursøgningsstrategi.

Undersøgelsens data er suppleret med et pilotinterview udført fra et fænomenologisk ståsted.

Resultaterne fra litteraturstudiet og pilotinterviewet er kategoriseret i fem temaer, som diskuteres op imod andet relevant forskning samt med relevant teori og begreber.

Det konkluderes, at informanterne som identificerer sig indenfor transspektret, her iblandt non-binære personer, forstår deres kønsidentitet som flydende og de oplever at deres kønsidentitet kan veksle mellem maskuline og feminine udtryk. Andre oplever, at deres kønsidentitet ikke falder ind under en binær kønsforståelse, og at eksisterende kønsbetegnelser ikke er tilstrækkelige til at beskrive deres kønsidentitet. Informanterne bruger flere kønsbetegnelser og/eller skaber unikke definitioner på deres køn.

Derudover er det vigtigt for informanterne at kønsidentitet og seksuel orientering stemmer overens. Hos flere af informanterne forstærkes oplevelsen af deres kønsidentitet, hvis samspillet mellem valg af labels for kønsidentitet og seksuel orientering passer sammen. Seksuel orientering og seksualitet beskrives af informanterne gennem seksuelle præferencer, parforholdsstatus og deres polyseksualitet. Intersektionelle forhold kan påvirke nogle af informanterne i forhold til deres status som kønsminoritet og seksuel minoritet.

Abstract:

The purpose of this study is to investigate people who identify themselves as being within the trans spectrum, in particular non-binary people and how they understand and experience their own gender identity. Furthermore, this study will address the interaction between gender identity and sexual orientation for people within the trans spectrum, including non-binary people.

The methodological approach of this study is a literature study. Collection of data has been obtained from three existing qualitative research studies, which are found using a specified literature search protocol. In addition, these data has been supplemented with a pilot interview, which has been carried out in a phenomenological framework. The results of the literature study and the pilot

interview are categorised into five themes and each theme is discussed in relation to other relevant research results, as well as relevant theory and concepts within this field.

It is concluded that the informers who identifies themselves as being within the trans spectrum, including non-binary persons understand their gender identity as fluid and experience their gender identity as alternating between masculine and feminine expressions. Other experience their gender identity as not fitting within the definition of binary gender, and that the existing gender designations are insufficient at describing their gender identity.

The informers use multiple gender designations and/or creates unique definitions of their gender.

Moreover, it is important for the informers that gender identity and sexual orientation match.

Several of the informers report an enhanced experience of gender identity if the interaction between choice of gender identity labels and sexual orientation labels are matching.

Sexual orientation and sexuality is being described by the informers as sexual preferences, status of relationship and poly sexuality. Intersectional circumstances can affect some of the informers in relation to their status as a gender minority and as a sexual minority.

Indholdsfortegnelse

INDLEDNING	4
BAGGRUNDSAFSNIT	5
HISTORISK TILBAGEBLIK PÅ KØN	5
DET SENMODERNE SAMFUND	6
KØNSTEORI	7
<i>Michel Foucault</i>	7
<i>Judith Butler</i>	9
HVAD ER QUEER?	10
NONBINÆR KØNSFORSTÅELSE	11
KØN I ET INTERNATIONALT PERSPEKTIV	12
<i>Prævalens</i>	13
<i>Mental og fysisk sundhed</i>	14
KØN I DANMARK	14
<i>Prævalens i Danmark</i>	15
<i>Mental og fysisk sundhed i Danmark</i>	16
KØN OG SEKSUALITET	16
PROBLEMFOMULERING	18
BEGREBSAFKLARING	18
METODE	19
LITTERATURSØGNINGSSTRATEGI	19
<i>Inklusions - og eksklusionskriterier</i>	20
DET KVALITATIVE PILOTINTERVIEW	21
<i>Videnskabsteoretisk tilgang</i>	21
<i>Semistruktureret interviewguide</i>	22
<i>Rekruttering og inklusionskriterier</i>	22
<i>Udførelse af interviewet</i>	23
<i>Præsentation af informant</i>	23
BEARBEJDNING AF EMPIRI	24
RESULTATER	24
PRÆSENTATION AF RESULTATER FRA TRE EMPIRISKE STUDIER	24
PRÆSENTATION AF RESULTATER FRA PILOTINTERVIEW	28
DISKUSSION	29
FLYDENDE OG UNIKKE KØNSIDENTITETER	30
OVERENSSTEMMELSE MELLEEM KØNSIDENTITET OG SEKSUEL ORIENTERING	32
POLYSEKSUALITET	34
SEKSUEL ORIENTERING BESKRIVES Gennem PRÆFERENCER OG PARFORHOLDSSTATUS	35
INTERSEKTIONALITET	36
STYRKER OG SVAGHEDER VED UNDERSØGELSEN	38
KONKLUSION	38
PERSPEKTIVERING	40
LITTERATURLISTE	41
BILAG 1: SØGEPROTOKOL	44
BILAG 2: INTERVIEWGUIDE	46
BILAG 3: REKRUTTERINGSBREV	47

Indledning

Anskuelser og normer omkring køn og seksualitet varierer med tid og sted. Hvad der i nogle kulturer eller før i tiden kunne anskues som normalt og naturligt, kan i en anden kontekst i en anden tid opfattes som afvigende og unaturligt. I dag lever vi i det senmoderne samfund, hvor grænserne for hvilket køn man er, ikke længere er begrænset til to køn, og grænserne for seksualitet er udvisket i en sådan grad, at man ikke længere kun kan vælge mellem betegnelserne heteroseksuel, homoseksuel eller biseksuel for sin seksuelle orientering. Køn og seksualitet er blevet flydende og diversiteten af kønsidentiteter og seksuelle identiteter er blevet et personligt valg, som kan variere og udskiftes.

De senere år er programmer om portrætter af kønsminoriteter i fjernsynet vokset. I Danmarks Radio er der produceret programmet *Hunkøn* fra 2018 og programmet *Når 2 køn ikke er nok* fra 2016 og på TV2 Play ligger fiktion miniprogramserien *Ondt i røven*. Disse programserier skitserer blandt andet personer, som ikke identificerer sig som det køn de har fået tildelt ved fødslen eller personer, som ikke definerer sig indenfor den heteronormative kønsforståelse. Personerne i programserierne fortæller om, hvilke udfordringer det giver dem at leve i et samfund, som er bygget op omkring forestillingen, at der kun findes to køn – mand og kvinde, og hvor traditionelle betegnelser for seksuel orientering ikke er tilstrækkelige.

Der er ligeledes kommet opmærksomhed på personer, som ikke identificerer sig med deres tildelte køn ved fødslen i politiske og sundhedsforebyggende sammenhænge. Regeringen udgav i 2018 en handlingsplan for LGBTI-personer, hvis formål er at fremme trivsel, tryghed og muligheder for LGBTI-personer i Danmark gennem en række konkrete initiativer på arbejdsmarkedet, på uddannelsesområdet, i idrætslivet samt i omsorgs- og sundhedssektoren (1). Derudover har en af verdens mest anerkendte medicinske tidsskrifter *The New England of Medicine* skabt opmærksomhed omkring personer, som ikke identificerer sig inden for en binær kønsforståelse. Tidsskriftet udkom i 2018 med en artikel om non-binære personer omhandlende deres synlighed og helbredsudfordringer i sundhedsvæsenet. Ifølge tidsskriftet skal sundhedsvæsenet rustes til at skelne mellem køn som en biologisk faktor, køn som socialt konstrueret og kønsidentitet som en indre oplevelse af én selv (2). I oktober i år blev resultaterne fra den danske befolkningsundersøgelse *Projekt Sexus* offentliggjort. Undersøgelsen af over 62.000 danskers samliv og seksualitet inkluderer non-binære personer og transpersoner, hvilket er en sjældenhed i store befolkningsundersøgelser (3). Samfundsudviklingen i forhold til non-binære personer ligger til grund for nærværende undersøgelses interessefelt, som

omhandler personer, der ikke identificerer sig indenfor en binær kønsforståelse, deres seksualitet og seksuelle orientering.

En initierende litteratursøgning i projektets begyndelse viste, at næsten al forskning er koncentreret om transpersoner, som identificerer sig som enten binær transmand og/eller binær transkvinde, og der blev ikke fundet studier, som udelukkende undersøger personer, der identificerer sig som non-binære. Undersøgelsesfeltet er derfor relativt uudforsket, hvorfor nærværende undersøgelse vil forsøge at kaste lys over den nuværende sparsomme viden på området.

Baggrundsafsnit

Nedenfor følger introduktion til opfattelsen af køn gennem historien op til det senmoderne samfund, Michel Foucaults teori om opfindelse af køn og seksualitet og Judith Butlers queerteori om biologisk - og socialt køn samt en redegørelse for begrebet queer og non-binær kønsforståelse. Desuden præsenteres internationale perspektiver på køn, herunder WHO's definition på køn, prævalens og en gennemgang af internationale studier om mental og fysisk sundhed hos personer som identificerer sig indenfor transspektret. Dernæst fremlægges nuværende indsigt og prævalens om personer indenfor transspektret, heri blandt non-binære personer i Danmark. Til sidst beskrives forholdet mellem køn og seksualitet og aktuel forskning om køn og seksualitet opridses.

Historisk tilbageblik på køn

Køn og kønsforskelle er blevet undersøgt og diskuteret gennem tiden. Helt tilbage i antikken begyndte den romerske læge Galen (129 ca. 216) at interessere sig for menneskekroppen og han skrev flere lægebøger om kroppens anatomi og om de fire vigtige kropsvæsker; blod, slim, sort galde og gul glade. Helt op til det moderne gennembrud troede man på Galens idé om, at der kun fandtes ét fysiologisk køn. Det kunne have to forskellige anatomiske udtryk, enten en udadvendt penis eller en indadvendt penis. Mennesket kunne være fuldt udviklet og have en udadvendt penis. I dag betegnes det biologisk som en mand. Omvendt kunne mennesket være underudviklet og have en indadvendt penis, som i dag betegnes biologisk som en kvinde. Fordi at der kunne være to udviklingsstadier i dannelse af det fysiske køn, eksisterede der to sociale køn; det maskuline og det feminine. Det mindre udviklede fysiske køn var det feminine sociale køn. På trods af denne opdeling var der stadig plads til, at man kunne bruge udtryk fra begge de sociale køn uden det udfordrede ideen om ét fysiologisk køn (4).

I det moderne gennembrud sker der et medicinsk gennembrud, som er med til at starte et nyt paradigmeskift. Natur – og lægevidenskaben begynder at undersøge verden og mennesket på en ny måde og alt inddeles i systematiske optegnelse og kategorier. Den Østrigske psykiater Richard von Krafft-Ebing (1840-1902) udgav i 1886 bogen *Psychopathia Sexualis* og han var den første, der satte seksualiteten ind i lægevidenskabeligt kontekst (5). Hvor det førhen havde være kirken og retsvæsnet, som bestemte reglerne og skabte normerne omkring, hvordan man skulle praktisere sin seksualitet, var det nu lægevidenskaben med blandt andet Krafft-Ebing som frontfigur, der kategoriserede variationerne i folkets seksuelle adfærd ud fra en patologisk forståelse. Krafft-Ebing opererede under den moderne biologiske forståelse af, at der fandtes to essentielle køn, manden og kvinden, og han tog derfor udgangspunkt i kønsbinær tænkning. Gennem en stor mængde data, han indsamlede fra folket, kom han frem til at seksuelle afvigelser og anormaliteter måtte være medfødte (5). Seksualitet blev således noget man var, i stedet for noget man gjorde (6).

Det senmoderne samfund

I det aktuelle senmoderne samfund er måden, hvorpå vi forstår vores køn og seksualitet på vendt på hovedet endnu engang. I tiden hvor Krafft-Ebing skrev bogen *Psychopathia Sexualis* var køn og seksualitet konstante og naturgivne størrelser, altså noget man var. Denne anskuelse er udskiftet med en mere flydende og modellerbar tilgang til køn og seksualitet. Læge og professor i almen sexologi Christian Graugaard beskriver flere adskillelses tendenser i forhold til seksualitet, køn og kærlighed, som er med til at tegne et billede af virkeligheden i det senmoderne (6). I dag er det mere almindeligt at adskille lyst og kærlighed. Man kan i dag tillade sig at have et eksperimenterende seksualliv uden, at man nødvendigvis skal dele det med en man elsker, og omvendt behøver man ikke have sex, hvis man elsker hinanden. Adskillelsen af lyst og kategorier er ligeledes et mærkant kendetegn ved det senmoderne samfund. Lyst kan udfoldes og udvikle sig uden, at man behøver at sætte label på sit køn eller seksualitet (6). Graugaard nævner adskillelsestendens; lyst og forplantning som den britiske sociolog Antony Giddens ligeledes beskæftiger sig med. Giddens forklarer tendensen gennem sit begreb ”plastisk seksualitet”. Han skriver; ”Plastisk seksualitet er en decentreret seksualitet, befriet for forplantningens krav” (7, s.10). Seksualiteten i det senmoderne er ifølge Giddens blevet frigjort fra forplantning, men også separeret fra ægteskabet og tvunget monogami. ”Plastisk seksualitet” henviser til en seksualitet, som kan opdages og udforskes, men også skiftes ud med andre seksualiteter efter smag og behag. I modsætning til tidligere, hvor normen dikterede, at man var heteroseksuel og seksualitet hørte hjemme i ægteskabet og med det

formål at lave børn, er der nu ikke langt imellem at være heteroseksuel, biseksuel eller homoseksuel ifølge Giddens. Ligesom seksualiteten er kærligheden og intimiteten også blevet frigjort fra ægteskabet. Giddens opererer med begrebet ”det rene forhold”, som bygger på seksuel og følelsesmæssig ligestilling. Han skriver;

”Det henviser til en situation, hvor to personer indgår i et socialt forhold for dets egen skyld, for hvad de pågældende hver især kan få ud af en varig forbindelse med hinanden, og som kun fortsætter for så vidt som begge parter anser det for at tilfredsstille dem tilstrækkeligt til at blive i det.” (7, s.63).

I ”det rene forhold” er kærligheden en aktiv og betinget kærlighed. Det handler om at finde det specielle forhold, som er holdt sammen af kærlighed og tiltrækning, og som til hver en tid kan afvikles hvis kærligheden eller tiltrækningen forsvinder. Det rene forhold kan afsluttes efter ønske til fordel for noget mere tilfredsstillende og givende (7).

Det senmoderne samfund er en tid med opbrud af traditioner og normer, og giver det enkelte menneske frihed og ansvar til at udleve, udforske og skabe sine egen livsførelse.

Netop krakeleringen af de tidligere samfundsstrukturelle rammer beskæftigede den polske sociolog Zygmunt Bauman (1925-2017) sig med. Han filosoferede over individets frihed, og hvordan vi passer på hinanden i en tid, hvor vi ikke har tryghed i faste og definerede rammer. Bauman mente, at individet i det senmoderne samfund i højere grad handler efter egne mål og ønsker. Bauman var kritisk overfor den måde, hvorpå mennesket formår at tage vare på hinanden i forhold, og hvor vi bruger hinanden som midler i stedet for mål. Han problematiserede menneskets frihed og bekymrede sig over, at parforhold har fået et forbrugeristisk præg og konstaterede, at vi skal huske at være moralsk ansvarlige overfor vores medmennesker (8).

Kønsteori

Michel Foucault

Indenfor kønsteori er den franske idéhistoriker og filosof Michel Foucault (1926-1984) relevant at inddrage, da han forklarer køn og seksualitet gennem sin forståelse af magt og diskurs ud fra en socialkonstruktivistisk forståelse af verden.

I Foucaults bog *Viljen til viden* fra 1976 forklarer han magtbegrebet som et allestedsnærværende fænomen, og som en udøvende magt, der kommer alle steder fra. Ifølge ham kan ingen mennesker

være i fuld besiddelse eller fuldt bevidste om magten, men den styrer menneskets handlinger og adfærd.

Foucault forstår begrebet diskurs som en samling af gentagne systematiske udsagn på et givet tidspunkt, som former objektivitet og subjektivitet. Diskurser producerer viden om forskellige fænomener herunder også viden om individer. Denne viden om fænomener og individer skaber magt til at definere sandheder, normer og idealer som regulerer menneskets adfærd og selvforståelse (9).

Foucault anser ikke seksualitet og køn som en konstant biologisk essens i mennesket, men en historisk installation, en kunstig enhed og illusion (10).

Ifølge Foucault opfindes nye diskurser om kønnet og seksualiteten i det 19. århundrede. Gennem bekendelsesteknikker skabes en ny sandhed om kønnet og seksualiteten, og denne sandhed er magt (9).

”I det samfund, der udvikles i det 19. århundrede – og som man efter behag kan kalde borgerligt, kapitalistisk eller industrielt – har ikke mødt det seksuelle med en fundamental underkendelse. Tværtimod har det sat et helt apparat i gang med at producere sand diskurs herom. Ikke alene har det talt om sex og tvunget enhver til at tale om sex, det har også sat sig for at formulere den regulerede sandhed herom.” (9, s. 77).

Foucault mener, at mennesket bliver påtvunget at bekende sig om det seksuelle, og den som lytter til menneskets bekendelse kan sige noget om sandheden, kønnet og seksualiteten.

Foucault skriver ligeledes, at i det moderne samfund tales der om seksualiteten, på en sådan måde, at den fremstår som noget hemmeligt og skjult, hvilket legitimerer magtvidens-instansernes, såsom lægevidenskaben og pædagogikken, beskæftigelse med seksualiteten gennem blandt andet behandling, vejledning, observation, diagnostik og terapi. Seksualitetsinstallationen i mennesket er en listig måde, hvorpå magtvidens-instanserne sikres adgang til individernes indre ved hjælp af bekendelse. Alle mennesker opfordres til at bekende kulør, springe ud og åbne sig i forhold til det seksuelle (10). Det er ligeledes i 1900-tallet, at der opstår nye diskurser om perversioner, som udpensleres og udspecificeres for derefter at kunne findes blandt mennesket (9).

Ovenstående er med til at gøre seksualiteten det mest private og hemmelighedsfulde samtidig med, at den gøres til et offentlig anliggende.

Seksualitetsinstallationen spiller ligeledes ind i samfundsstrukturene – den berettiger adgang til det enkelte menneskes krop, følelser, tanker og fantasier. På et samfundsplan reguleres menneskets seksualiteten ved hjælp af det begreb Foucault kalder ”biomagt”. ”Biomagt# skal forstås som en

magt, der udøves gennem disciplinering af kroppen og regulering af befolkningen. ”Biomagten” kan ses som staten, der på afstand styrer og regulerer mennesket og befolkningen så de tager hensigtsmæssige valg henimod et sundt og ”normalt” liv (10).

Gennem det 19. århundrede bliver diskursen omkring køn og seksualitet slugt af kernefamiliens opbygning med reproduktion som formål, og der opstår en normativ forståelse af, hvordan man lever med sin krop, køn og seksualitet. (9).

Judith Butler

I kølvandet på Michel Foucault konstruktivistiske forståelse af køn og seksualitet samt 1960’erne og 1970’ernes feministiske teori kom den amerikanske filosof og queerteoretiker Judith Butler i 1990 med bogen *Gender Trouble* (Kønsballade) (11).

Butler problematiserer tidligere feministisk teories kategorisering af kvinder og mænd som en homogengruppe og argumenterer for, at der altid findes forskellige individer i grupperne. På den måde opstår et paradigmeskift indenfor feministisk teori i 1990’erne (12).

I modsætning til tidligere feministiske teorier mener Butler ikke, at socialt køn (feminin/maskulin) og biologisk køn (mand/kvinde) kan adskilles. Da man i 1960’erne i feministisk - teori og aktivisme begyndte at fokusere på det sociale køn enten som, hvordan man oplevede sin kønsidentitet eller sin kønsrolle, forblev det biologiske køn som en ”naturlig” selvfølge, som altid kom før kulturen (12). Dette kritiserer Butler og argumenterer for, at det sociale køn og det biologiske køn begge er konstruerede størrelser; ”Kroppe kan ikke siges at have en eksistens, der kan betegnes forud for deres kønsmærkning” (13, s.36). Ifølge Butler har køn ikke eksisteret, før betegnelsen for det er skabt. Køn kan derfor ikke spores tilbage til et naturligt ophav, og der er ikke en ”naturlig” forskel mellem kroppe. Butler argumenterer yderligere;

”Socialt køn er også det diskursive/kulturelle middel, hvorigennem »kønnet natur« eller »et naturligt køn« produceres og etableres som »prædiskursivt«, forud for kulturen, en politisk neutral overfalde hvorpå kulturen øver sin indflydelse.” (13, s.34-35).

Det biologiske køn kan kun bibeholde sin status som en essentielt naturlig dualitet ved, at man godtager, at socialt køn er en konsekvens heraf (11,12).

Butler mener, at kønnet er et spørgsmål om, hvordan det enkelte individ vælger at handle, og bruger begrebet ”performativitet”, til at forklare, hvordan der ikke er en fast kønsidentitet bag et biologisk

køn, men at køn kan bestemmes ud fra individets performative udtryk. Køn er altså ifølge Butler en *gøren* og ikke en *væren*.

Gennem samfundets kønnede normer og kønskohærensens regulerende praksisser bliver kønnet performativt produceret. Der skabes det Butler kalder ”det forståelige køn (11, s.60). Begrebet betegner de individer, som forstår at indfri og fastholde sammenhængen mellem biologisk køn, socialt køn samt seksuel praksis og begær. Det vi sige, at man ”lever op” til forventningen om, at fødes man med mandlig kønsmærkning, så udtrykker man sit køn maskulint og retter sin seksualitet og begær mod individer af det modsatte køn - kvinden. Omvendt gælder det for individer med kvindelig kønsmærkning, at kønnet udtrykkes feminint og at seksualitet og begær rettes mod det mandlige køn.

Denne treenighed kalder Butler også ”den heteroseksuelle matrice”. Konstruktionen af ”det forståelige køn” har gjort, at det ikke er muligt for visse identiteter/individer at ”eksistere”.

”Den heteroseksuelle matrice” ekskluderer individer, hvor socialt køn ikke følges af biologisk køn og/eller identiteter, hvor begærpraksis ikke følges af socialt - og biologisk køn (11). Det gælder personer, som ikke identificerer sig indenfor en cisheteronormativ kønsforståelse som for eksempel non-binære personer.

Hvad er Queer?

Før Anden Verdenskrig blev ordet queer brugt i subkulture i New York af mænd, som var seksuelt tiltrukket af andre mænd. Ordet har også været brugt til at tale nedsættende om homoseksuelle. (14). Seksualpolitik blev debatteret op igennem 1960’erne og 1970’erne, og feministiske lesbiske begyndte at udfordre det tidligere feministiske syn på den uproblematisk heteroseksualitet. Midten af 1980’erne var præget af queeraktivismen, som blev repræsenteret af den radikale bøsse-lesbiske bevægelse. De kæmpede for at være queer, hvilket indebar retten til at være homoseksuel både i privatlivet og i det offentlige rum. I begyndelsen af 1990’erne sneg begrebet queer sig ind på amerikanske og vesteuropæiske universiteter i forlængelse af kønsforskningen og kønsteorier. De amerikanske queer-teoretikere Eve Kosofsky Sedgwick og Judith Butler nævnes oftest i forbindelse med queer-teoriens akademiske startskud i 1990, hvor Sedgwick udkom med bogen *Epistemology of the Closet* og Butler med bogen *Gender Trouble* (11, 12).

Der er ikke enighed om en entydig definition af ordet queer. Ordet betyder i sin oprindelige form ”mærkelig” (14).

Butler bruger ordet queer til at dekonstruere alle køns kategorier og kønsroller, og gør derigennem op med ideen om, at køn og seksualitet er naturgivet (11).

Forfatter og queer-teoretiker Annamarie Jagose skriver i bogen *Queer Theory* fra 1996 at gøre og være queer er at sætte spørgsmål ved misforholdet mellem biologisk køn, kønsidentitet og seksuel identitet. Hun skriver; "(...)queer describes those gestures or analytical models which dramatise incoherencies in the allegedly stable relations between chromosomal sex, gender and sexual desire" (14, s.3). Queer er ligeledes en analytisk tilgang til at forstå og forholde sig kritisk til, hvordan køn og seksualitet udtrykkes og behandles i samfundet (14).

I fagbogen *Sexologi – faglige perspektiver på seksualitet* fra 2019 beskrives queer-teori som en måde, hvorpå almindeligheder, anormaliteter og det selvfølgelig bliver kritisk undersøgt og analyseret. I queerteori er det normalen og ofte heteronormativiteten og ikke det afvigende og mærkværdige, som kræver forklaring (15).

Nonbinær kønsforståelse

Ens kønsidentitet er ofte associeret med det køn, man får tildelt ved fødslen. Op igennem livet er der tradition for, at man bliver opdraget og behandlet efter feminine og maskuline normer og værdier alt efter, om man ved fødslen har fået tildelt kvindekønnet eller mandekønnet.

Nogle personer identificerer sig ikke med det køn de har fået tildelt ved fødslen. Denne gruppe personer betegner sig oftest som transpersoner. Personer, som har fået tildelt mandekønnet ved fødslen, kan opleve at være og identificere sig som kvinde og derfor betegne sig som for eksempel binær transkvinde. Omvendt kan det gælde for en person, som har fået tildelt kvindekønnet ved fødslen, at vedkommende oplever at være og identificere sig som mand og derfor betegner sig som binær transmand.

Udover at identificere sig som transperson oplever andre personer, at de hverken er kvinde, mand, binær transkvinde eller binær transmand, men derimod har oplevelsen af at være kønsneutral. Andre personer identificerer sig flydende med deres køn, og kan opleve at have både kvindelige - og mandlige udtryk og karakteristika. Personer, som ikke identificerer sig indenfor en binær kønsforståelse, betegnes oftest som non-binære personer. Under denne paraplybetegnelse findes en række af kønsbetegnelser for eksempel; genderqueer, mixed gender, pankønnet, bikønnet, gender fluid, tri-kønnet, akønnet, genderless og neutrois.

En non-binær kønsforståelse er således en overbevisning om, at der ikke findes to køn (kvinde/mand), men at der findes en stor variation af køn og kønsudtryk.

Køn i et internationalt perspektiv

Indenfor de seneste 10-20 år er der sket en række forandringer i forhold til, hvordan vi opfatter og behandler køn på.

På trods af ovenstående redegørelse af et senmoderne samfund i rivende forandring har WHO's officielle definition på køn fra 2002 en kønsbinær grundtanke.

”Gender is used to describe the characteristics of women and men that are socially constructed, while sex refers to those that are biologically determined. People are born female or male, but learn to be girls and boys who grow into women and men. This learned behaviour makes up gender identity and determines gender roles...” (16).

På engelsk skelnes mellem *gender* og *sex*, som på dansk oversættes til sociale køn og biologiske køn. Ifølge WHO er der køns karakteristika, som enten er social konstrueret eller som er biologisk bestemt. Derudover bestemmes ens kønsidentitet og kønsrolle ud fra enten to køn; kvinde eller mand. Denne definition anerkender ikke variationen af køn, og fastholder opfattelsen af køn ud fra en naturvidenskabelig forståelsesramme.

Dog ser det anderledes ud i den nye version af ICD-11 (International Classification of Diseases) fra 2019 udformet af WHO. Diagnosesystemet bruges til at klassificere sygdomme og helbredstilstande og i ICD-10 versionen, som kom i 1992, var det muligt under afsnittet med psykiske sygdomme at blive diagnosticeret med *gender identity disorder*. Denne definition har de senere år fået kritik og modstand på grund af, at den var placeret under psykiske sygdomme og fordi den ikke bifalder personer med en non-binær kønsidentitet.

I den nye ICD-11 er definitionen ændret til kønsinkongruens;

”Gender incongruence is characterized by a marked and persistent incongruence between an individual's experienced gender and the assigned sex. Gender variant behaviour and preferences alone are not a basis for assigning the diagnoses in this group.” (17).

Denne definition adskiller sig fra tidligere ved at anerkende det enkelte individs oplevelse af kønsidentitet, og herigennem tager den afstand fra binær kønsforståelse.

Samtidig er definitionen placeret i afsnittet under tilstande relateret til seksuel sundhed, hvilket betyder, at kønsinkongruens ikke skal betragtes som en psykisk sygdom, som er behandlingskrævende.

Prævalens

Ifølge tre engelske forfatterne; psykolog Christina Richard, psykiater og sexolog Walter Pierre Bouman samt forfatter og terapeut Meg-John Barker, som sammen har skrevet fagbogen *Genderqueer and Non-Binary Genders* (18), er antallet af personer, som identificerer sig udenfor eller imellem de binære køn kvinde/mand langt større end tidligere. På trods af, at der rapporteres et lavt antal af non-binære personer i kliniske studier mener forfatterne, at der er flere personer, som identificerer indenfor paraplybetegnelsen non-binær end tidligere. De peger på, at der viser sig en tendens til at flere personer i store befolkningsundersøgelser rapporterer ambivalens med deres ved fødslen tildelte køn eller oplevelsen af uoverenstemmelse mellem deres kønsidentitet og tildelte køn (18).

Forfatterne henviser for eksempel til et amerikansk tværnsitsstudie fra 2012, hvor formålet blandt andet var at undersøge kønsvariationer hos personer, som ikke identificerer sig som kvinder eller mænd. I undersøgelsen fandt man, at ca. 50% af 292 deltagere identificerede sig som genderqueer og at et signifikant flertal af deltagerne identificerede sig med mere end en eller to kønsbetegnelser (19).

Et andet amerikansk befolkningsstudie af transkønnede og non-binære personer fra 2015 viser samme tendens. Studiet viser, at ud af 452 kønsminoritetsindivider rapporterede 40,9%, at de identificerede sig som non-binær (20). Den procentuelle andel er lavere i et nyere stort amerikansk befolkningsstudie fra 2016, hvor kun 35% ud af 27.715 transpersoner identificerede sig som non-binær eller genderqueer (21).

Sidste år blev et stort engelsk befolkningsstudie om LGBT-personer udgivet. Her fandt man, at over halvdelen af de 14.320 transpersoner, som deltog, identificerede sig som enten non-binær eller genderqueer (22).

I en større israelsk befolkningsundersøgelse fra 2013 ønskede man at undersøge, hvordan ”normative” individer opfattede egen kønsidentitet. I alt deltog 2225 personer, herunder 570 mænd, 1585 kvinder og 70 queers. Undersøgelsen viste, at 33% af mændene og 38% af kvinderne i undersøgelsen følte sig både som en mand og som en kvinde. 76 % af queers følte sig både som en mand og som en kvinde (23).

Befolkningsstudiet fra Israel (23) viser, at relativt få identificerer sig non-binær/queers, men at en stor andel af personer, hvis kønsidentitet kategoriseres som normativ mand eller kvinde opfatter sig selv sig mere flydende i forhold til deres køn.

Mental og fysisk sundhed

Stress hos minoritetsgrupper ses i høj grad hos non-binære personer (18). Det skyldes oftest kønsbaseret diskrimination og mobning (18). Et stort engelsk befolkningsstudie fra 2008 med 6.450 transpersoner og non-binære personer, fandt man, at 43% af de personer, som identificerede sig som non-binær person, havde forsøgt selvmord på et tidspunkt i deres liv. Man fandt ligeledes, at non-binære personer i højere grad har oplevet fysiske og seksuelle overgreb sammenlignet med transkvinder og transmænd (24).

Mental sundhed blandt transpersoner er også blevet undersøgt i et canadisk befolkningsstudie fra 2014 (25). Studiet undersøgte blandt andet faktorer som kunne forudse bedre psykisk og fysisk helbred hos transpersoner herunder også non-binære personer. Man fandt at kombinationen af social støtte og høj parforholdstilfredshed kunne forudsige færre symptomer på depression, stress og angst hos disse personer (25).

Forskning om non-binære personers mentale og specielt fysiske helbred er meget begrænset og mangelfuld. Derudover skelnes sjældent mellem binære transpersoner og non-binære personer, hvorfor det risikeres at få et skævt billede af personer med en non-binær kønsidentitet og deres sundhed og trivsel.

Køn i Danmark

Indenfor de sidste 10 år er transpersoners retsstilling kommet på både den politiske og sundhedsfaglige dagsorden. Der er sket flere tiltag som både tilgodeser, men som også problematiserer livsbetingelser for transpersoner og non-binære personer i Danmark.

I 2014 blev det muligt for transpersoner at få ændret deres CPR-nummer så det stemmer overens med deres kønsidentitet. Lovændringen betød, at transpersoner ikke behøvede at få udført kirurgisk indgreb eller få hormonbehandling for juridisk at få skiftet CPR-nummer (26). Dette ansås for en stor sejr for transpersoner, da det ændrede kravet om kastration, hvis man ønskede juridisk kønsskifte. I 2012 ændrede Sundhedsstyrelsen reglerne omkring opstart af hormonbehandling til transpersoner, hvilket ikke længere gjorde det muligt for praktiserende læger at behandle transpersoner. Det betød, at Sexologisk Klinik på Rigshospitalet helt frem til 2017, havde monopol på hvem der kunne godkendes til hormonbehandling (26). I dag kan transpersoner også godkendes til kønskorigerende behandling på Sexologisk center på Aalborg Universitetets hospital. Dette har åbnet op for, at personer hurtigere og nemmere kan henvises til behandling.

I 2017 var også året, hvor Danmark som det første land slettede WHO's diagnosekoder for transkønnede fra afsnittet om psykiske sygdomme til et neutralt afsnit. Transpersoner skal fremover ikke have en psykiatrisk diagnose for at kunne modtage kønskorrigerende behandling, men kan henvises til behandling på grund af kønsidentitetsforhold (15).

I 2019 har Sundhedsstyrelsen revideret vejledningen om sundhedsfaglig hjælp ved kønsidentitetsforhold (27). Det er nu muligt at påbegynde medicinsk behandling på privatklinik med et etableret multidisciplinært team. Det er ligeledes mulighed for at vedligeholdelsesbehandling og kontrol med hormoner kan foregå på lokalt sygehus eller i speciallægepraksis (27).

Der tegner sig et billede af, at der er kommet større fokus på og anerkendelse af personer, som ikke identificerer sig med deres tildelte køn ved fødslen i dagens Danmark. Det kan ligeledes ses i den nationale handlingsplan som den daværende regering udgav, hvis hensigt er at være med til at forbedre trivsel, tryghed og sundhed hos LGBTI-personer (Lesbiske, bøsser, biseksuelle, transpersoner, interkønnede)(1).

Prævalens i Danmark

Der findes ingen sikre data på, hvor mange transpersoner og non-binære personer, som lever i Danmark. Nye tal fra befolkningsundersøgelsen *Projekt Sexus* (3) viser, at blandt de 15-85-årige danskere, som har fået tildelt hankønnet ved fødslen opfattede 0,6% sig ikke aktuelt som dreng/mand. Af dem som havde fået tildelt hunkønnet ved fødslen opfattede 0,8% sig ikke aktuelt som pige/kvinde. Ud af de 62.511 respondenter, som deltog i undersøgelsen svarede 0,44%, at de klassificerede deres kønsidentitet på en sådan måde, at de kategoriseres som non-binære personer. Kun 0,10% af respondenterne i undersøgelsen klassificerede sig som transkønnede (3).

Ifølge artiklen *Sundhed og trivsel blandt danske LGBT-personer* fra 2014 blev der på daværende tidspunkt henvist 140 transpersoner årligt til Sexologisk Klinik på Rigshospitalet (26). Psykolog og forløbskoordinator Malene Lyng fra Center for kønsidentitet (CKI) på Rigshospitalet har personligt fortalt undertegnede til denne undersøgelse (mundtlig overlevering, d. 9. juli 2019) at der i dag er seks nye henviste transpersoner om ugen, og hun bemærker, at der er et stigende antal personer, som identificerer sig som non-binære personer end tidligere. Det tyder på, at der lever langt flere non-binære personer i Danmark end hidtil antaget.

I rapporten *LGBT-Sundhed – Helbred og trivsel blandt lesbiske, bøsser, biseksuelle og transpersoner* udarbejdet af Statens Institut for Folkesundhed fra 2015 (28) fandt man, at transpersoner har dårligere fysisk helbred end den øvrige befolkning. Transpersoner har ligeledes markant dårligere selv vurderet helbred og angiver ofte langvarig sygdom, lider af smerter og ubehag sammenlignet med den øvrige befolkning. Man fandt desuden, at transpersoner ofte angav at have dårligt mental helbred og flere angav, at de i høj grad led af stress (28). Tal fra *Projekt Sexus* viser, at andelen af respondenter som føler sig ensomme er markant større blandt non-binære personer sammenlignet med ciskønnede mænd og kvinder. Det samme gælder for andelen af respondenter som har tegn på angst, hvor andelen af non-binære personer er markant større end hos ciskønnede mænd og kvinder. Af de non-binære respondenter i *Projekt Sexus* svarede 54,4%, at de på et tidspunkt havde fået behandling for et psykisk problem, hvorimod kun 29% af ciskønnede havde fået behandling (3). Der tegner sig et tydeligt billede af, at kønsminoriteter overvejende oplever flere mentale og fysiske udfordringer sammenlignet med den øvrige befolkning.

Køn og seksualitet

Ifølge WHO er oplevelsen af ens kønsidentitet, og hvordan man vælger at udtrykke den forbundet med egen seksualitet (29).

WHO definerer seksualitet således;

“...a central aspect of being human throughout life encompasses sex, gender identities and roles, sexual orientation, eroticism, pleasure, intimacy and reproduction. Sexuality is experienced and expressed in thoughts, fantasies, desires, beliefs, attitudes, values, behaviours, practices, roles and relationships. While sexuality can include all of these dimensions, not all of them are always experienced or expressed. Sexuality is influenced by the interaction of biological, psychological, social, economic, political, cultural, legal, historical, religious and spiritual factors.” (29, s.1)

Seksualitet opleves og udtrykkes blandt andet gennem handlinger, praksis, roller og relationer. I WHO's definition af seksualitet kan der trækkes tråde til, hvordan køn beskrives og defineres i det senmoderne samfund. Køn og seksualitet er ikke statiske størrelser, men udtrykkes gennem handlinger og er afhængige af konteksten de befinder sig i samt biologiske, psykiske, sociale og kulturelle faktorer. Køn og seksualitet er to forskellige fænomener, men de berører altid hinanden.

Flere studier fra udlandet har undersøgt, hvordan kønsidentitet, seksualitet og seksuel orientering udtrykkes og opleves blandt transpersoner og non-binære personer (19, 20, 30).

Kvantitative studier viser, at personer indenfor transpektret heriblandt non-binære personer bruger betegnelser om deres kønsidentitet som også fortæller noget om deres seksuelle orientering, for eksempel benytter flere personer, som identificerer sig som genderqueer betegnelsen queer om deres seksuelle orientering (20, 25)

Ligeledes viser studier, at personer indenfor transpektret oftere beskriver deres seksualitet som flydende sammenlignet med ciskønnede, binære transkvinder og binære transmænd, som oftere betegner sig som heteroseksuel, homoseksuel eller biseksuel (19, 24). I *Projekt Sexus* er der markant færre non-binære personer end cismænd og ciskvinder, som svarer at de beskriver deres seksuelle orientering som heteroseksuel. Derimod er der markant flere non-binære personer, som beskriver deres seksuelle orientering som homoseksuel, biseksuel, asexuel eller uafklaret, sammenlignet med cismænd og ciskvinder (3).

Lignende resultater er fundet i rapporten *LGBT-Sundhed– Helbred og trivsel blandt lesbiske, bøsser, biseksuelle og transpersoner* (28) fra 2015. Undersøgelsen viste, at de 171 transpersoner, som deltog i undersøgelsen brugte i alt 32 forskellige betegnelser for deres kønsidentitet og 139 af personerne valgte at bruge mere end én betegnelse til at beskrive deres kønsidentitet. Ydermere viste resultaterne en overrepræsentation af seksuelle minoriteter blandt transpersoner sammenlignet med den øvrige befolkning. I forhold til seksuel sundhed angav kun 30% af transpersonerne i undersøgelsen, at de var tilfredse med deres sexliv og 28% havde ofte eller hele tiden manglende lyst. Andelen af transpersoner, som havde haft seksuel samvær med andre var lavere end den øvrige gruppe af LGB-personer (28). I *Projekt Sexus* svarer 58% af de non-binære respondenter, som har fået tildelt hankønnet ved fødslen, at de kun har haft seksuel erfaring med kvindelige partnere og 49% af non-binære respondenter, som har fået tildelt hunkønnet ved fødslen svarer, at de kun har haft seksuel erfaring med mandlige partnere. Mellem 10-17% af de non-binære respondenter svarer, at de aldrig har haft seksuel erfaring med andre (3).

Forskning om personer, som identificerer sig indenfor transpektret herunder non-binære personers kønsidentitet og seksuelle liv er sparsom. I lyset af ovenstående litteraturgennemgang viser det sig, at der er et større antal af personer, der identificerer sig som non-binær end hidtil antaget og viden om deres kønsidentitet, seksuelle liv og seksuelle identitet er mangelfuld. Dette fører frem til undersøgelsens problemformulering.

Problemformulering

Ud fra ovenstående baggrundsafsnit og den sparsomme forskning om transpersoner og særligt non-binære personer og deres seksualitet ønskes der en dybere indsigt i, hvordan personer indenfor transspektret, og så vidt det er empirisk muligt også non-binære personer, forstår og oplever deres kønsidentitet og seksualitet. Formålet med undersøgelsen er gennem aktuelt litteratur og et enkelt pilotinterview at belyse, hvordan personer indenfor transspektret, og om muligt non-binære personer, forstår og oplever deres kønsidentitet samt at belyse, hvordan sammensillet mellem deres kønsidentitet og seksuel orientering forstås og opleves.

Dette fører til følgende forskningsspørgsmål.

1: Hvordan forstår og oplever personer indenfor transspektret, i særdeleshed non-binære personer, deres egen kønsidentitet?

2: Hvordan forstås og opleves samspillet mellem kønsidentitet og seksuel orientering hos personer indenfor transspektret, i særdeleshed non-binære personer?

Begrebsafklaring

Kønsidentitet: Den enkelte persons opfattelse af, hvilket køn vedkommende tilhører (15).

Transkønnet/transperson: En person, som ikke identificerer sig med det køn, vedkommende fik tildelt ved fødslen (15).

Non-binær person: Person, som hverken identificere sig som hankøn eller hunkøn eller som identificerer sig som begge køn. Nogle non-binære personer betegner sig også som genderqueers (15).

Ciskønnet: Person, hvis oplevede køn og kønsudtryk stemmeroverens med det køn, personen blev tildelt ved fødslen (31).

Seksuel identitet: Refererer til en persons tanker om sig selv i form af, hvem pågældende er tiltrukket af, romantisk og/eller seksuelt (31).

Seksuel orientering: Refererer til den romantiske eller seksuelle tiltrækning til andre baseret på deres køn (31).

Panseksuel: Person med en non-binær kønsforståelse, der er seksuelt tiltrukket af personer uanset disses køn, og som selv identificerer sig som panseksuel (31).

Omniseksuel: Person med en non-binær kønsforståelse, der er tiltrukket af personer uanset disses køn, og som selv identificerer sig som omniseksuel (31).

Polyseksuel: Person med en non-binær kønsforståelse, der er seksuelt tiltrukket af flere køn (31).

Demiseksuel: Person, der ikke oplever seksuel tiltrækning før denne har dannet et stærkt følelsesmæssigt bånd til en anden (31).

Metode

Da begreberne transperson og non-binær person er relativt nye begreber i forskningen, findes der meget sparsom forskning på området. Problemformuleringen samt forskningsspørgsmålene ønskes belyst gennem et litteraturstudie, for herigennem at kortlægge den eksisterende evidensbaserede viden på området. Litteraturstudiet suppleres med et kvalitativt pilotinterview af en person, som identificerer sig som non-binær.

I følgende afsnit beskrives undersøgelsens litteratursøgningsstrategi samt redegørelse af udvælgelseskriterier. Efterfølgende beskrives de metodiske overvejelser om det kvalitative pilotinterview, inklusiv en gennemgang af den videnskabsteoretiske tilgang, efterfulgt af en beskrivelse af interviewguiden, rekruttering, udførelsen af interviewet og til sidst en præsentation af informanten.

Litteratursøgningsstrategi

Der er foretaget en systematisk søgning efter relevant litteratur i følgende databaser; Pubmed, CINAHL, psycINFO og Google Scholar i tidsperioden 1. juni 2019 – 1. august 2019.

Dokumentation for søgestrategien og søgningerne er vedhæftet i bilag 1.

Pubmed er en stor database som i 2011 indeholdt mere end 20 millioner henvisninger. Den indeholder især videnskabelige artikler inden for det biomedicinske område.

CINAHL henvender sig primært til forskere indenfor sygepleje, fysioterapi og ergoterapi. CINAHL indeholder materiale inden for sundhedsområdet i form af artikler, bøger, kapitler i bøger, afhandlinger og konferencemateriale.

PsycINFO indeholder materiale vedrørende adfærdsvidenskab og psykologi, men databasen har også materiale indenfor emner som psykiatri, sygepleje, sociologi, medicin, antropologi, sociale forhold m.m. Der er referencer til mere end 4,5 millioner artikler.

Der er søgt på Google Scholar som supplement, da denne søgetjeneste er udformet således, at der ikke er samme kontrol over, hvilke resultater der fremkommer ved en søgning. Google Scholar sorterer søgeresultaterne efter relevans baseret på for eksempel citationer i andre tidsskrift, publikationer i andre tidsskrifter og efter hvem forfatterne er (32).

Søgeordene er valgt ud fra begreber fra problemformuleringen, forskningsspørgsmålene og fra "key words" fra artikler omhandlende transkønnede og seksualitet, som er fundet i artikler ved brede søgninger. Der er søgt på følgende søgeord; "genderqueer", "gender identity", "transgender persons", "gender minorities", "non binary gender", "gender nonconfirming", "sexuality" og "sexual orientation" (bilag 1). Der er både foretaget fritekstssøgning og avancerede søgninger i databaserne. I de avancerede søgninger er der søgt på kontrollerede emneord. CINAHL's emneordsregister kaldes Cinahl headings, Pubmeds emneordsregister kaldes MeSH og i Psycinfo hedder det indexterms. Emneord beskriver blandt andet indholdet i artikler og tidsskrifter og ulempen kan være, at det tager tid før et begreb bliver tilstrækkeligt etableret i et forskningsemne og bliver registeret som emneord i en database, hvorfor der i nærværende undersøgelse er søgt på flere forskellige emneord indenfor kønsbegreber, herunder blandt andet "gender identity", "transgender persons", "gender minorities".

Der er brugt boolske operatører i de avancerede søgninger. Oftest er brugt AND mellem søgeordene og de kontrollerede emneord, for at afgrænse søgningen og gøre den mere specifik (32, bilag 1).

Inklusions - og eksklusionskriterier

- For at undersøge problemformuleringen og besvare forskningsspørgsmålene skal de empiriske artikler være kvalitative undersøgelser eller benytte mix methods for at sikre, at det er personernes livsverden og egne oplevelser, der undersøges.
- Grundet den sparsomme forskning om personer indenfor transspektret og non-binære personer, inkluderes forskningsartikler fra hele verden skrevet på både dansk, norsk og engelsk.
- Da det i denne undersøgelse ønskes at undersøge personer, som identificerer sig indenfor transspektret, særligt non-binære personer og deres seksualitet og seksuelle orientering, er et andet inklusionskriterie, at de empiriske artikler skal undersøge transpersoner/transkønnede, som identificerer sig indenfor transspektret og ikke inden for en binær transkønnets

kønsforståelse. Derfor er studier som alene undersøger binære transkvinder og binære transmænd blevet fravalgt som søgekriterie.

- Studier omhandlende børn og unge under 18 år blev ligeledes fravalgt, da der ønskes en vis modenhed og livserfaring i forhold til at besvare spørgsmål om seksualitet og seksuel orientering.

Der blev i alt fundet tre empiriske forskningsstudier. Det ene forskningsstudie benytter mix methods og er fundet på Google Scholar ("*The Labels don't work very well*": *Transgender Individuals' Conceptualizations of Sexual Orientation and Sexual Identity* (33)). De to andre forskningsstudier er kvalitative og er fundet på Pubmed og CINAHL (*Deconstructing the Complex Perceptions of Gender Roles, Gender Identity, and Sexual Orientation Among Transgender Individuals* (34) og *Trans People's Experience of Sexuality in the Netherlands: A Pilot Study* (35)). Alle tre studier undersøger personer, som identificerer sig inden for transspektret, hvoraf det fremgår, at flere af informanterne i undersøgelserne identificerer sig indenfor paraplybetegnelserne non-binær og genderqueers. Fælles for studierne er ligeledes, at de undersøger personernes opfattelse og oplevelse af seksualitet og seksuel orientering (33, 34, 35).

Det kvalitative pilotinterview

For at undersøge problemformuleringen og forskningsspørgsmålene suppleres empirien fra litteraturstudiet med et kvalitativt pilotinterview med en person hvis kønsidentitet er non-binær. I følgende afsnit redegøres for fænomenologien i henhold til interviewets videnskabsteoretiske ståsted og udarbejdelsen af interviewguiden beskrives. Derefter beskrives rekrutteringen og inklusionskriterierne, efterfulgt af en gennemgang af udførelsen af interviewet og en præsentation af informanten.

Videnskabsteoretisk tilgang

Kvalitativ forskning har sit ophav i en humanistisk forskningstradition, hvor en fænomenologisk tilgang danner rammen for indholdet som forskeren er interesseret i at undersøge. Det kvalitative pilotinterview i denne undersøgelse tager udgangspunkt i en fænomenologisk forskningstilgang.

Den tyske filosof Edmund Husserl (1859-1938) var en af de første, som beskæftigede sig med bevidsthedsfænomener, og han regnes i dag for at være grundlægger af den moderne fænomenologi

(36). Fænomenologien forsøger at forstå bevidsthedsfænomener, sådan som de viser sig i det andet menneskets oplevelser og erfaringer. Ifølge Husserl var videnskabens opgave ikke at undersøge en objektiv og positivistisk verden, men derimod ønskede han at undersøge den umiddelbart levede verden gennem menneskets livsverden og dagligdag. Birker beskriver det i sin bog *Videnskabsteori* (36) fra 2005 således ”Med fænomenologiens begreb om menneskets livsverden er det tilstanden, dvs. selve oplevetheden, som skal undersøges i den verden, jeg hele tiden udlever” (36, s.105). I kvalitative interviewundersøgelser, benyttes ofte en fænomenologisk tilgang, da man er interesseret i at undersøge interviewpersonernes livsverden, sådan som de oplever og opfatter den. I nærværende undersøgelse hviler pilotinterviewets interviewguide på et fænomenologisk grundlag, da det ønskes undersøgt, hvordan personen der identificerer sig som non-binær, forstår og oplever sin kønsidentitet og samspillet mellem sin kønsidentitet og seksuelle orientering.

Semistruktureret interviewguide

Til udførelsen af pilotinterviewet er udarbejdet en semistruktureret interviewguide, som er vedlagt i bilag 2. Interviewguiden er et arbejdsredskab til interviewerens, og fungerer som støtte for at sikre, at de overordnede spørgsmål bliver besvaret. Den semistrukturerede interviewguide er udformet efter tre temaer, som hver især har ét hovedspørgsmål med supplerende underspørgsmål. Temaerne er *kønsidentitet, kønsidentitet og seksualitet samt seksuel orientering*. Temaerne og hovedspørgsmålene er inspireret af indholdet i problemformuleringen og forskningsspørgsmålene. Hovedspørgsmålene er formuleret som åbne spørgsmål, som inviterer den interviewede til at svare uddybende og reflekterende over spørgsmål og svar. Underspørgsmålene er vejledende, da der kan opstå nye emner og temaer som den interviewede bringer ind i samtalen, og derigennem erstatter underspørgsmålene med andre spontane spørgsmål (37).

Rekruttering og inklusionskriterier

Rekruttering af informanten til undersøgelsens pilotinterview foregik på tre måder i periode fra 1. juni 2019 – 1. september 2019. Først blev en invitation til deltagelse i interviewet, som fremgår af bilag 3, udarbejdet. I brevet stod blandt andet, at personen ikke skulle identificere sig med det køn, som vedkommende havde fået tildelt ved fødslen, men vedkommende skulle identificere sig som non-binær, genderqueer eller lignende kønsbetegnelse. Personen skulle være over 18 år, og det havde ikke betydning om personen tog eller havde taget hormoner eller havde fået foretaget kirurgisk behandling i forbindelse med kønskorrigerende behandling (bilag 3).

Der er blevet brugt snowball-sampling i eget netværk, som ikke gav nogle mulige informanter. I samarbejde med Center for Kønsidentitet (CKI) på Rigshospitalet er invitationen til interviewet blevet udleveret til alle nye henviste transpersoner og non-binære personer i CKI (ca. 6 personer om ugen) i perioden fra den 5. august 2019 til den 5. september 2019. Ingen personer henvendte sig til undertegnede under eller efter perioden, hvor invitationen blev udleveret.

Tredje rekrutteringsstrategi var gennem sociale medier. Invitationen til interviewet blev lagt op i en lukket facebookgruppe for personer, som identificerer sig som queer eller har en interesse i queer miljøet. Efterfølgende henvendte tre personer sig til undertegnede, hvoraf den ene person blev udvalgt til interviewet, da vedkommende kunne lade sig interviewe kort efter henvendelsen.

Udførelse af interviewet

Informanten er bosat i Aalborg. Interviewet blev derfor udført over videoopkald på messenger. Interviewet foregik via skærbillede på computeren og blev lydoptaget på undertegnede mobiltelefon, som lå ved siden af computerskærmen. Interviewet startede med, at undertegnede viste samtykkeerklæringen, som senere blev sendt pr. mail til informanten til at blive underskrevet for derefter at blive sendt retur. Informanten underskrev samtykkeerklæringen og er sikret anonymitet, fortrolighed og kunne til hver en tid trække sig fra interviewet.

Derefter blev informanten bedt om at fortælle kort om sig selv, herunder sin alder og foretrukne personlige pronomen.

Spørgsmålene i interviewguiden blev ikke brugt i præcise formuleringer. Spørgsmålene blev derimod formuleret anderledes og flettet ind i samtaleforløbet alt efter, hvilke emner informanten selv kom ind på. Interviewguiden fungerede udemærket til at sikre, at samtalen kom omkring alle tre temaer, som angivet ovenfor. Interviewet varede 46 minutter, hvoraf de sidste minutter blev en dialog mellem informanten og undertegnede omkring vores egne erfaringer om mødet med transpersoner, sundhedsvæsenet og sexologi.

Interviewet blev transskriberet af undertegnede dagen efter optagelsen.

Præsentation af informant

Informanten var på interviewtidspunktet 26 år gammel samt bosiddende i Aalborg. Informanten fik ved fødslen tildelt hunkønnet og er blevet opdraget og socialiseret som pige. For 2-4 år siden begyndte informanten at identificere sig som non-binær og veksler mellem de/dem og hun/hende pronomener, men foretrækker at bruge pronomen de/dem i forbindelse med sin medvirken i denne

undersøgelse. Derfor vil informanten fremadrettet omtales som de/dem. De bruger både udtrykket panseksuel, biseksuel og demiseksuel som betegnelse for egen seksuel orientering.

Bearbejdning af empiri

Efter gennemlæsning af de empiriske studier og det transskriberede pilotinterview er der foretaget markering af relevante citater, udtalelser og konklusioner i relation til undersøgelsens problemformulering og forskningsspørgsmålene. Herigennem blev fem temaer identificeret. De fem temaer kaldes følgende 1) flydende og unikke kønsidentiteter, 2) Overensstemmelse mellem kønsidentitet og seksuel orientering, 3) polyseksualitet, 4) seksuel orientering beskrives gennem præferencer og parforholdsstatus og 5) intersektionalitet.

Diskussionsafsnittet er delt op efter de fem temaer og de tre empiriske studier vil blive diskuteret op imod pilotinterviewet samt andet relevant litteratur om emnet.

Resultater

I følgende afsnit præsenteres resultaterne fra de tre empiriske studier samt pilotinterviewet.

Præsentation af resultater fra tre empiriske studier

Formålet med det amerikanske studie *"The Labels don't work very well": Transgender Individuals' Conceptualizations of Sexual Orientation and Sexual Identity* (33), er at undersøge begrebsdannelsen af seksuel orientering blandt transpersoner ved at udforske de labels som transpersoner bruger om deres seksuelle identitet og deres generelle beskrivelse af deres seksualitet. Studiet bruger "mix methods" som design ved at benytte spørgeskemaer til at indsamle kvalitative data, hvis formål er at få informanterne til skriftligt at beskrive deres seksuelle identitet og seksuelle orientering. I alt deltog 172 voksne personer, som identificerede sig indenfor transspekteret. De termer, der blev brugt i rekrutteringen af personerne var: "transgender", "transsexual", "gender variant" eller "having a transgender history". De brede termer skulle indfange så mange kønsidentiteter så muligt, herunder female/women, male/man, trans, trans woman, trans man, MtF (male to female), FtM (female to male), genderqueer, bigender, gender nonconfirming samt agender. De blev rekrutteret gennem hjemmesider, hvor de kunne udfylde spørgeskemaet online og til sociale arrangementer/fællesskaber, hvor spørgeskemaet lå tilgængeligt fremme, så informanterne kunne udfylde spørgeskemaet i fysisk format.

I spørgeskemaet blev informanterne bedt om at kategorisere sig indenfor fire overordnede køns kategorier valgt af forskerne. Informanterne kunne vælge transfeminin (n=47), transmaskulin (n=84), gender variant (n=31) og agender (n=10). De blev ligeledes spurgt ind til blandt andet alder, køn tildelt ved fødslen og primær seksuel orientering.

Derefter blev de bedt om at vælge mellem følgende kategorier inden for seksuel orientering; Queer (48%), heteroseksuel (30%), panseksuel (28%), biseksuel (23%), gay (8%), lesbisk (14%), aseksuel (6%), flydende (4%) og andet (11%).

Efterfølgende blev de bedt om at beskrive og forklare deres seksuelle orientering med deres egne ord og labels samt beskrive og forklare, hvilke eventuelle andre seksuelle identiteter de brugte/havde. Disse svar blev tematisk analyseret gennem kodning. I resultat afsnittet fremgår det efter citaterne hvilke kønsidentiteter informanterne identificerede sig med. Seks overordnede temaer blev fundet. 1) ”Trans sexuality as complex; da traditionelle seksuelle labels er forankret i en binær kønsforståelse (fx herteroseksuel, homoseksuel og biseksuel) udtrykte informanterne at forståelsen af deres seksualitet blev kompliceret. 2) ”Shifts in trans sexuality”; informanterne beskrev deres seksualitet ved at fortælle om, hvordan de opdagede et skift i deres seksuelle orientering. Oftest blev skiftet i deres seksuelle orientering beskrevet i forhold til deres kønsidentitet. 3) ”Focus on beloved”; mange af informanterne beskrev, hvilke karakteristika de blev seksuel tiltrukket af. Det kunne være beskrivelse af kønsudtryk eller hvilke(n) identitet(er) den anden person skulle have. 4) ”Relationship style and status”; labels om parforholdsstatus for eksempel polyamorous, submissive og/eller engaged blev brugt af flere af informanterne til at beskrive deres seksualitet. 5) ”Sexuality, BDSM and kink”; nogle af informanterne brugte beretninger om BDSM (bondage, dominans/disciplin, sadomasochisme) og kink til at beskrive deres seksualitet. 6) ”Separating sexual and romantic attraction”; flere af informanterne adskilte seksuelle og romantiske forhold til at beskrive deres seksualitet. Nogle brugte lange beskrivelser andre brugte labels såsom ”Aromatic” og ”homoromantic asexual” (33).

Formålet med det amerikanske kvalitative studie *Deconstructing the Complex Perceptions of Gender Roles, Gender Identity and Sexual Orientation Among Transgender Individuals* (34), er at undersøge transkønnede individers egen definition og forståelse af forholdet mellem og opfattelse af kønsroller, deres egen kønsidentitet og seksuelle orientering.

I alt blev 11 selvidentificerede transkønnede personer rekrutteret. Halvdelen blev rekrutteret gennem fællesskabskontakter og den anden halvdel blev rekrutteret gennem et opslag på en opslagstavle for LGBTQ studerende og personale på et universitet i Southwest United States. Informanterne udfyldte et skema med demografiske oplysninger inden interviewet.

Otte af informanterne tilkendegav, at de havde fået tildelt kvindeskønnet ved fødslen, to havde fået tildelt mandeskønnet og en var interkønnet. Deres nuværende kønsidentitet bliver ikke beskrevet i studiet, men det fremgår, at alle 11 informanter besvarer, at de udtrykker sig både maskulint og feminint og har maskuline og feminine karakteristika.

Studiet benytter en deduktiv tilgang, da undersøgelsesfeltet og spørgsmålene i interviewet er baseret på relevant kønslitteratur.

Interviewene var semistruktureret med åbne spørgsmål, hvor interviewerens havde mulighed for at komme med opfølgende spørgsmål til informanterne. Spørgsmålene fokuserede på mandlighed/kvindelighed versus maskulinitet/feminitet, og hvordan de relaterer sig til biologisk køn, fysisk udseende og funktion, sociale normer og privilegier, seksuel orientering og oplevelser med diskrimination. Spørgsmålene var ligeledes inspireret af feministisk litteratur, queerteori og litteratur om transkønnede. Formålet med spørgsmålene var at få svar på, om kønsroller og kønsidentitet opfattes som socialt konstrueret og om kønsidentitet opleves som flydende og om køns- og seksuel identitet forstås som dynamiske intersektionale identiteter.

Ud af det transskriberede materiale blev fire temaer skabt på baggrund af teoretisk litteratur og lignende antal informantsvar samt ved at identificere kontraster mellem informanternes generelle opfattelser og hvordan de definerede dem selv i forhold til spørgsmålene.

De fire temaer var følgende: 1) ”The social and self-construction of gender roles”; alle 11 informanter var enige om, at sociale definerede udtryksformer og adfærd bestemmer maskulinitet og femininitet. 2) ”Essentialist vs socially constructed identities”; informanterne kom med flere forskellige bud på, hvad der definerer mænd og kvinder. Nogle mente, at kønsidentitet er social konstrueret, én brugte evolutionsteori til at forklare forskellen på køn. Andre informanter var enige om, at fysiske karakteristika, genitalier og kromosomer til dels definerede mænd og kvinder. 3) ”The fluidity of gender identity”, alle 11 informanter var af den overbevisning, at kønsidentitet både er et kontinuum og er flydende/foranderligt. Nogle mente ikke, at deres kroppe behøvede at matche deres kønsidentitet, andre mente, at kønsidentitet omfattede et nødvendigt flydende fysisk aspekt. Nogle havde brug for kirurgisk kønskorrigerende behandling for, at deres krop passede til deres kønsidentitet. 4) ”Intersectionality of gender and sexual identity”, næsten halvdelen af

informanterne afviste, at der er en forbindelse mellem kønsidentitet og seksuel orientering. Resten af informanterne fortalte, hvordan deres seksuelle orientering ændrede sig, da deres kønsidentitet manifesterede sig. Nogle fortalte ligeledes, at da de oplevede skiftet i deres seksuelle orientering, blev oplevelsen af at være det køn de identificerede sig med forstærket (34).

Formålet med det hollandske kvalitative pilot studie *Trans People's Experience of Sexuality in the Netherlands: A Pilot Study* (35), er at producere nye hypoteser og perspektiver om transpersoners oplevelse af deres seksualitet.

Undersøgelsesfeltet bygger på tidligere empirisk materiale om transpersoner indsamlet gennem spørgeskemaer. Denne undersøgelse er et kvalitativt interviewstudie lavet ud fra en semistruktureret interviewguide. Målet med rekruttering var at få størst variation mellem kønsidentiteter, fødselstildelte køn, kropstransformationer og stadier i transition.

Inklusionskriteriet var, at informanterne skulle identificere sig som transperson, som i dette studie blev defineret som, at man ikke identificerede sig med sit tildelte køn ved fødslen. 12 transpersoner blev rekrutteret gennem en organisation for transpersoner. Fire af disse transpersoner identificerede sig hverken som binær transmand eller binær transkvinde. En af disse informanter beskriver sin kønsidentitet som indeholdende både mandlige og kvindlige aspekter og bruger betegnelsen transgenderist/transgender som sin transkønsidentitet. Den samme beskrivelse bruger en anden informant, dog bruges transvistit som transkønsidentitet. En tredje informant beskriver sin kønsidentitet som "80% man, 20% No Gender" og benytter transseksuel som sin transkønsidentitet. Den fjerde informant bruger beskrivelsen "Does not fit in a box" til at beskrive sin kønsidentitet og bruger betegnelserne transboy/transgender om sin transkønsidentitet.

Interviewspørgsmålene omhandlede seksuelle præferencer og identiteter, seksuel og romantisk forhold, sex med andre personer, masturbation, seksuelle fantasier, smag ift. pornografi og erotika, kropserfaringer, seksualfunktion, kommunikation om sex, betydningen af seksualitet for informanterne, hvilken betydningen seksualitet har når man er transperson, fremtids forventninger ift. én selv og sex samt seksualitet.

Analysen blev gennemført ud fra grounded theory, som indeholdt step-by-step kodning fra konkrete til mere abstrakte koncepter af interviewmaterialet.

Fem temaer opstod gennem kodning af interviewene. 1) "Incongruence between gender identity, gendered embodiment and social gender perceptions"; alle informanterne havde oplevet eller oplevede inkongruens mellem kønsidentitet, kønnede kropsudtryk og/eller sociale kønsopfattelser.

Inkongruens i forhold til kropserfaringer og sociale opfattelser af køn påvirkede informanternes seksualitet negativt. 2) ”Changes in sexual functioning after treatment”; de af informanterne, som gennemgik hormonbehandling eller kirurgisk behandling oplevede, at deres seksualitet ændrede sig. 3) ”Sexual development”; mange af informanterne fortalte, at de oplevede tid og alder paradoksalt. For eksempel oplevede nogle, at de havde sprunget essentielle stadier over i deres liv og ikke havde udforsket deres seksualitet som andre ciskønnede. 4) ”Cross-gender (sexual) fantasizing”; for nogle af informanterne spillede det en vigtig rolle at fantasere om åbenlyst at være det køn de identificerede sig med i processen i at ”springe ud”. 5) ”Sexual identity”; der var mange nuancer i informanternes seksuelle præferencer og identiteter. Nogle beskrev deres seksualitet med labels og andre beskrev hvilke kønsidentitet, karakteristika og kroppe der tiltrak dem seksuelt (35).

Præsentation af resultater fra pilotinterview

I følgende afsnit præsenteres de overordnede besvarelser på spørgsmålene fra pilotinterviewet. Besvarelserne er delt op efter de tre styrende temaer i interviewguiden; kønsidentitet, kønsidentitet og seksualitet samt seksuel orientering.

Informanten fortæller i interviewet, at de identificerer sig som non-binær, men de bruger også betegnelserne akønnet eller flydende køn til at beskrive sin kønsidentitet med. De blev spurgt ind til, hvilken betydning og følelser de havde omkring sin kønsidentitet, og de fortalte;

”Jeg var vokset op med følelsen af altid at være en out-sider, aldrig rigtig være en del af pigerne og aldrig rigtig være en del af drengene. Jeg var meget det man kalder en tom-boy da jeg var barn og legede mest med drengene, fordi det var mere dem jeg kunne identificere mig med i interesser og den måde vi legede på, men samtidig var jeg klar over at jeg ikke hørte til der” (Pilotinterview, d. 30. august 2019).

De uddyber til spørgsmålet om, hvordan deres forhold er til feminine og maskuline karaktertræk i forhold til kønsidentitet;

”... jeg ved ikke hvorfor, men det er som om der er et loop-hole i mit hoved omkring det her med at man godt kan være non-binær og feminin, men det er ikke det samme som at være en kvinde f.eks., så min måde at forstå det på, eller det har givet mig en ro, det har været det med bare at embrace it – alle mennesker er både maskuline eller feminine”(Pilotinterview, d. 30. august 2019).

Informanten bliver spurgt ind til, hvad deres seksualitet betyder for dem, og de svarer blandt andet, at det var gennem deres seksualitet, at de opdagede, at de ikke var som de andre. For informanten

hænger seksualitet og kønsidentitet sammen. De fortæller, hvordan de eksperimenterer med kønsudtryk i seksuelle sammenhænge;

”...det også gået op for mig, netop som du siger det har noget med hinanden at gøre, eller i mit hoved har det, fordi jeg prøvede at finde ud af, hvad jeg har lyst til, hvilken rolle har jeg lyst til at være(...)jeg leger utrolig meget med det her feminine/maskuline - de forskellige udtryk, også i en seksuel kontekst” (Pilotinterview, d. 30. august 2019).

Til at beskrive sin egen seksuelle orientering bruger informanten følgende labels: panseksuel, biseksuel, demiseksuel og queer. De tiltrækkes af alle slags køn, hvorfor de har valgt at bruge labelsene panseksuel, biseksuel og queer. Ydermere fortæller informanten, at de skal opleve en følelsesmæssig ”connection” for at blive seksuel tiltrukket af en anden person og derfor bruger de betegnelsen demiseksuel. De forklarer det således:

”...jeg er blevet gjort opmærksom på at begreberne – sådan der er romantisk tiltrækning og seksuel tiltrækning – og de ting har jeg fundet utrolig ro i, fordi jeg troede at jeg var forkert i lang tid, fordi jeg var demiseksuel og folk har drillet mig rigtig meget med, i gymnasietiden, med at jeg var sådan en præcitiøs type der sad og spillede hellig, fordi jeg hårnakkede insisterede på at jeg ikke kunne have et one-night-stand, fordi jeg har brug for der er en dybere connection for at jeg overhovedet kan føle en seksuel tiltrækning til nogen” (Pilotinterview, d. 30. august 2019).

Informanten fortæller, at de ingen seksuelle præferencer har til kropstegn og genitalier, men at de har mere intim erfaring med nogle kroppe. De forklarer det med følgende citat:

” Fordi jeg er meget nysgerrig og meget åben, og jeg tror også, i kraft af at opdage mig selv og min krop, så vil jeg også prøve at udfordre mig selv ved at holde mig selv åben overfor andres kroppe, fordi jeg egentlig tror på at normalisering og gøre det mere åbent og inkluderende, det er jo netop at stille spørgsmålstejn ved det gængse og til det der er normen” (Pilotinterview, d. 30. august 2019).

Informanten forklarer ligeledes, at de tiltrækkes af personer som de kan dele de samme oplevelser med i forhold til en non-binær kønsidentitet og de fortæller, at de i de senere år er blevet mere draget af personer, som er udviser en kønsnormbrydende karakter.

Diskussion

Det følgende diskussionsafsnit er delt op i mindre afsnit, opdelt efter de fem identificerede temaer. De empiriske studier og pilotinterviewet diskuteres i forhold til hinanden og relevant litteratur og forskning inddrages.

Flydende og unikke kønsidentiteter

I undersøgelsen af Nagoshi et.al. blev de 11 informanter spurgt til om de betragtede sig selv som maskuline eller feminine, og de svarede alle, at de både udtrykte maskulinitet og femininitet. Det uddybes for eksempel af en informant således ”I’m very feminine in some things I do, and very masculine in the other things I do” (34, s.414).

Og en anden fortæller ”I’m just accepting the fact that I believe my gender is all encompassing or it is something completely different of what our society knows, of outside the gender binaries” (34, s.414).

En tredje forklarer ;

”I identify as gender queer, it’s the closest thing I can find that can really identify me. Some days I feel more male, some days I feel more female, but for the most part I feel I’m really neither or both” (34, s.415).

Ovenstående informanter oplever deres kønsidentitet som en vekslen mellem maskuline og feminine udtryksformer eller en følelse af hverken at være mand eller kvinde. Og én fortæller, at vedkommendes kønsidentitet ikke eksisterer i samfundets binære kønsforståelse.

I undersøgelsen af Nagoshi et.al. er de 11 informanter enige om, at kønsidentitet skal forstås som et kontinuum og som noget flydende og foranderligt. Nogle mener, at deres kønsidentitet til en vis grad omfattede deres fysiske væren og nogle af dem havde derfor fået foretaget kirurgisk kønskorregerende behandling, for at få mandlige eller kvindelige køns karakteristika fremhævet (34).

I undersøgelsen af Doorduin T. et.al. identificerer to af informanterne sig både med mandekønnet og kvindekønnet og, som beskrevet før i resultat afsnittet, identificerer en person sig som 80% mand og 20% intetkøn. Den fjerde beskrev sit køn som ”Does not fit in a box” (35, s.656). Kønsidentitet beskrives af informanterne som flydende mellem mandekønnet og kvindekønnet ligesom i undersøgelsen af Nagoshi et.al. En informant oplevede ligeledes ikke sit køn som en del af den binære kønsforståelse, hvor der kun eksisterer to køn.

Informanten fra pilotinterviewet beskriver sig selv som non-binær og begrundet det blandt andet med, at betegnelsen er lidt uden for det hele. De uddyber;

”... jeg synes også at akønnet og flydende køn dækker meget over nogle af de følelser og erfaringer jeg har gjort mig, og er meget det, som jeg kan identificere mig med. Det er stadig en on-going proces.” (Pilotinterview, d. 30. august 2019).

Oplevelsen af kønsidentitet for dem er en proces og de bruger flere kønsbetegnelser for at beskrive sin identitet som en flydende identitet, hvor både femininitet og maskulinitet kan udtrykkes.

Netop tendensen til at benytte flere kønsbetegnelser eller at bruge unikke sætninger, for at forklare sin kønsidentitet genkendes også i undersøgelsen af Galupo et.al. For eksempel betegner nogle sig som ”mtf but a little nonbinary” og ”male side of neutral”(33, s.100).

Ovenstående beskrivelser af kønsidentitet som flydende mellem maskuline og feminine udtryk og med mange varianter af kønsbetegnelser kan genkendes i andre internationale studier.

I et amerikansk tværsnitstudie af personer, som identificerede sig indenfor transpektret, undersøgte man blandt andet deltagernes kønsvariationer og valg af kønsbetegnelser. Kun 5,2% af de 292 deltagere identificerede sig på nuværende tidspunkt kun som enten mand eller kvinde, hvorimod 45,2% identificerede sig som hverken mand eller kvinde. 72,3 af deltagerne identificerede sig med mere end én nuværende kønsidentitet og 41,1% af deltagerne identificerede sig med mere en to kønsidentiteter. Deltagerne havde mulighed for at beskrive deres kønsidentitet med deres egne ord, og flere havde brugt unikke betegnelser; ”I’m just me”, ”boigirl”, ”e-male”, ”faggy punk rock boy” og ”femulator” (19). Der er fundet lignende resultater i en anden amerikansk online undersøgelse fra 2012. Deltagerne i studiet havde ligeledes medvirket i en anden stor amerikansk befolkningsundersøgelse om kønsidentitet, hvor de havde beskrevet deres kønsidentitet under en rubrik der hed ”gender not listed here”. Af de 860 personer som skrev deres kønsidentitet under rubrikken ”gender not listed here”, fandt man, at 39% havde skrevet, at de identificerede sig som genderqueers. 82 deltagere af de 860 beskrev deres kønsidentitet som non-binær og 70 af dem beskrev sig selv som androgyn eller blandet. Mange af de 860 deltagere brugte ligeledes unikke kønsbetegnelser om deres køn. For eksempel ”birl”, ”jest me”, ”twidget”, ”neutroist” samt ”rannydyke” (24).

Både de empiriske studier, pilotinterviewet og resultaterne fra de to amerikanske undersøgelser peger på, at nogle kønsminoriteter forstår deres kønsidentitet som flydende mellem maskuline og feminine udtryk og karakteristika eller helt uden for de to køns kategorier. Ydermere viser det sig, at nogle personer selv skaber en unik definition af deres kønsidentitet ved at bruge flere kønsbetegnelser og/eller sætter ord eller sætninger sammen for bedre at indfange, hvordan de forstår og oplever deres kønsidentitet.

Overensstemmelse mellem kønsidentitet og seksuel orientering

Når informanternes kønsidentitet manifesterer sig eller de begynder at definere sig efter en ny kønsidentitet oplever flere, at de må finde nye betegnelser og labels for deres seksuelle orientering. I undersøgelsen af Nagoshi et.al. fandt man, at flere af informanterne oplevede at brugen af labels for deres seksuelle orientering forstærkede oplevelsen af deres kønsidentitet (34).

En informant fortalte;

”I try not do define it, but the closest thing I can come to is to say omni-sexual or transsexual, something that includes every gender because I believe that I include every gender and I believe that’s who I tend to love, or who I can fal in love with is every gender.” (34, s.418).

Og en anden, hvis seksuelle orientering ændrede sig under og efter transitionen forklarede, hvordan seksuel orientering bekræftede vedkommendes kønsidentitet;

”My gender identity helped define my sexual identity... how can I identify as someone who’s gender queer and be a lesbian, it doesn’t make sense to me. Right now, I identify as queer, as my sexual identity and my gender identity as gender queer.” (34, s.417).

Ovenstående informant identificerer sig som genderqueer og har oplevelsen af, at lesbisk ikke længere er den korrekte definition på vedkommendes seksualitet. Definitionen lesbisk forudsætter, at personer identificerer sig som kvinde og at hun er seksuelt tiltrukket af andre kvinder. Derfor har personen valgt betegnelsen queer som sin seksuelle orientering, da denne definition orienterer sig mod personer, som ikke identificerer sig inden for den cisnormative kønsforståelse.

Ovenstående citater tyder på, at sammenspillet mellem kønsidentitet og seksuel orientering, kan være udfordrende, hvis de to identitetsbegreber ikke stemmer overens.

I undersøgelsen af Galupo et.al. fandt man ligeledes, at informanterne oplevede, at deres seksuelle orientering ændrede sig, da deres kønsidentitet manifesterede sig. Det vil sige, at de daværende labels de brugte for deres seksuelle orientering ikke passede sammen med deres nuværende kønsidentitet. En forklarer; ”I tick queer because althoung I have come out as attracted to women, as I don’t ID as a woman, lesbian dosn’t work for me. Also I am still married to a man. (genderqueer/trans*)” (33, s. 98).

En informant i undersøgelsen af Doorduyn T. et.al. har valgt at bruge flere betegnelser for sin seksuelle orientering bestemt ud fra sine kønsidentiteter. Informanten kalder sig for Bianca/Gijs og

for hun/han er kønsidentitet og seksuel orientering tæt forbundet, da hendes/hans kønsidentitet er styrende for hendes/hans seksuelle orientering. Hun/han forstår sin seksuelle orientering flydende, da vedkommende både identificerer sig som kvinde og mand. Hun/han tiltrækkes seksuelt af mænd når hun identificerer sig som kvinde og tiltrækkes seksuelt af kvinder når han identificerer sig som mand (35).

Informanten fra pilotinterviewet, som identificerer sig som non-binær fortæller, at for dem var kønsidentitet og seksuel orientering tæt knyttet. Det var igennem deres seksualitet, at de opdagede, at de ikke var som normen. De blev af sin omgangskreds opfattet som lesbisk, som de ikke kunne genkende sig som.

” I starten valgte jeg at bruge panseksualitet, fordi jeg troede at biseksualitet betød at man kun kunne være tiltrukket af de her to binære køn, men nu er jeg så blevet klogere og fundet ud af at det godt kan betyde at du bare er tiltrukket af dit eget køn og et andet for eksempel på samme måde som panseksualitet kan. Jeg forstår i hvert fald, jeg bruger begge udtryk, fordi jeg forstår min seksualitet som at jeg kan forelske mig i hvem som helst og så er det lidt lige meget med deres køn og deres kønsudtryk. Det handler mere om personen.” (Pilotinterview, d. 30. august 2019).

Informanten beskriver sin seksuelle orientering som panseksuel og biseksuel, fordi begge labels fortæller, at personen tiltrækkes af flere end sit eget køn. De uddyber senere i interviewet, at ”flydende seksualitet”, ”queer” og ”kønsnormbryende personer” er ord som ligeledes er med til at beskrive deres seksuelle orientering.

I ovenstående citat tyder det på, at informantens valg af labels som panseksuel og biseksuel, er med til at styrke oplevelsen af deres kønsidentitet som non-binær person. Samtidig oplever de ligesom de andre informanter i de empiriske studier, at der skal være overensstemmelse mellem kønsidentitet og seksuel orientering.

Queer teoretikeren Judith Butler forklarer med sit begreb ”det forståelige køn” (11, s.60), at nogle individer opfylder kohærensens mellem biologisk køn, socialt køn og seksualpraksis således, at de indfrier forventningen om at tildeles man hankønnet ved fødslen så opfører man sig maskulint og tiltrækkes seksuelt af det modsatte køn, kvinden – og omvendt hvis man tildeles hunkønnet ved fødslen (11).

Informanterne i de empiriske studier bryder med forventningen om, at der eksisterer to køn og at seksualpraksis og tiltrækning kun kan være rettet mod det modsatte køn. Det ses tydeligt i undersøgelsen af Galupo M. P et.al. hvor informanterne sjældent beskriver deres seksuelle orientering med traditionelle binære labels såsom; heteroseksuel, homoseksuel eller biseksuel. De få informanter, der bruger de kønsbinære labels, supplerer med bredere labels for at tydeliggøre,

hvor mangfoldigt og flydende de oplever deres seksuelle orientering. For eksempel beskriver en informant sin seksuelle orientering således ”Queer, Gay, Straight, Bi, Pan, Homo (genderqueer)” (33, s.98). En anden forklarer ”It’s complicated. Graysexual, autosexual, questioning lesbian but so far pansexual (genderqueer, trans*)” (33, s.98).

Det tyder på, at informanterne har brug for, at deres kønsidentitet og seksuelle orientering stemmer overens og at oplevelsen af deres kønsidentitet kan forstærkes, hvis deres seksuelle orientering og kønsidentitet passer sammen. På samme måde som i Butlers begreb ”det forståelige køn”(11, s.60), som henviser til en heteroseksuel forståelsesramme, hvor køn og seksualpraksis er forbundet, giver informanterne udtryk for, at deres kønsidentitet og seksuelle orientering skal kunne fortælle en sammenhæng mellem deres forståelse af en flydende kønsidentitet og seksuel orientering. Samtidig med, at informanterne dekonstruerer den gængse måde at forstå køn og seksualitet på, tyder det også på, at det giver mening for dem at betegne deres seksuelle orientering således, at labelsene ikke læner sig op af en binær kønsforståelse som for eksempel betegnelserne; heteroseksuel og homoseksuel.

Polyseksualitet

Flere af informanterne i de empiriske studier giver udtryk for, at de seksuelt tiltrækkes af flere end ét køn. Psykolog Elsa Almås og læge Esben Esther Benestad har skrevet fagbogen *Sexologi i praksis* (38), og de bruger betegnelsen biseksuel og polyseksuel om de personer, som tiltrækkes seksuelt af flere køn. Ifølge dem kan det skabe vanskeligheder for de personer, som seksuelt tiltrækkes af flere køn. De nævner, at det kan blive en ulempe i forhold til parforholdsrelation, da det kan opleves som en mangedobbelt trussel hvis ens partner kan tiltrækkes af flere køn. Samtidig kan det skabe problemer i forhold til sexlivet i parforholdet, da partneren til den biseksuelle/polyseksuelle kan opleve sig utilstrækkelig når det gælder seksuel stimulering m.m. (38). Disse vanskeligheder relateret til seksuel orientering og tiltrækning af flere kønsidentiteter, har informanterne i de empiriske studier eller informanten i pilotinterviewet ikke givet udtryk for, på trods af at flere fortæller, at deres seksualitet retter sig mod flere køn (omniseksuel, panseksuel, biseksuel, queer og flydende) (33, 35).

For informanten i pilotinterviewet virker det ikke som om, at de oplever vanskeligheder i parforhold på trods af deres seksuelle orientering. Tværtimod virker det som om, at de omgås og finder

partnere, som har den samme seksuelle orientering som dem selv og som de kan dele sine oplevelser og erfaringer med i forhold til deres seksualitet;

”... bare det med at have en partner jeg tør at være ærlig overfor med de her ting. Uden at føle fordømmelse og uden at være bange for at blive latterliggjort eller andre ting. Øh det har jeg også haft med andre som aldrig er blevet til forhold men bare har været en seksuel partner igennem en længere periode, men har hele tiden være med fokus på kommunikationen og trygheden i de oplevelser” (Pilotinterview, d. 30. august 2019)

Ud fra ovenstående citat tyder det på, at informanten og deres partnere ikke har oplevet vanskeligheder i parhold, da de kommunikerer om og deler samme seksuelle orientering og tiltrækning til flere køn.

I tråd med antagelsen om, at der skal være overensstemmelse i sammenspillet mellem kønsidentitet og seksuel orientering, kan det forestilles, at de informanter, som forstår deres køn non-binært og som flydende også har en seksualitet, som orienterer sig mod flere kønsidentiteter.

Seksuel orientering beskrives gennem præferencer og parforholdsstatus

I flere af de empiriske studier beskriver informanterne deres seksualitet og seksuelle orientering ved at fokusere på, hvilke karakteristika, der styrer deres seksuelle tiltrækning. Fokus er derfor ikke nødvendigvis på selve betegnelsen for orienteringen, men er snarere på beskrivelsen af tiltrækningspræferencer. I undersøgelsen af Galupo M. P et.al. beskrev nogle af informanterne deres seksualitet ved at fortælle om deres præferencer til BDSM (bondage, dominans/disciplin, sadomasochisme) og kink. For eksempel beskrev nogle deres seksualitet således; ”Switch boi, pansexual”, ”Demisexual submissive” og ”I’m into bdsm and the daddy + boy dynamic. (ftm/genderqueer)” (33, s.100).

I undersøgelsen af Doorduyn T. et.al. specificerer flere af informanterne, deres seksualitet ved at nævne hvilke kombinationer af kroppe, kønsudtryk og kønsidentiteter, herunder ciskønnede og transkønnede de fandt seksuelt attraktive (35, s.667).

En anden måde hvorpå seksuel orientering beskrives af informanterne er ved at fortælle om deres parforholdsstatus. Informanterne beskrev i undersøgelsen af Galupo M. P et.al. deres seksualitet ved at skelne mellem seksuelle og romantiske forhold. En forklarede;

”Pan-romantic, The idea that you can be romantically involved with out being lustful, so you can have two straight men dating they may have sex, but it’s because of the proximity they have together and the amount they care for another not because of the lust (agender)”(33, s.100)

Og en anden fortalte "I'm not attracted to much of anyone these days. On the other hand, my interest in having sex (with any gender) is rather high (Mtf but a little nonbinary)" (33, s.100).

At forholde sig til sin seksualitet ved at adskille seksuelle og romantiske forhold er i overensstemmelse med hvordan informanten i pilotinterviewet forstår sin seksualitet;

"...jeg troede at jeg var forkert i lang tid, fordi jeg var demiseksuel og folk har drillet mig rigtig meget med igennem tiden, og i gymnasietiden, med at jeg var sådan en pretiøs type der sad og spillede hellig, fordi jeg hårnakkede insisterede på at jeg ikke kunne have et one-night-stand, fordi jeg har brug for der er en dybere connection for at jeg overhovedet kan føle en seksuel tiltrækning til nogen(...)Hvor den romantiske tiltrækning, den kan være til alle. Der er jeg sådan lidt mere åben.." (Pilotinterview, d. 30. august 2019)

I ovenstående afsnit viser det sig, at nogle af informanterne i de empiriske studier ikke definerer deres seksuelle orientering ud fra kønsidentitetspræferencer. Derimod beskriver de deres seksualitet og seksuelle orientering ved at fortælle om deres præferencer i forhold til BDSM, køns karakteristika og udtryk. Flere af informanterne herunder informanten i pilotinterviewet beskriver deres seksualitet ved at fortælle om deres parforholdsstatus eller ved bevidst at skelne mellem deres romantiske og seksuelle relationer og tiltrækning til andre. Da det viser sig, at traditionelle labels for seksuel orientering, såsom heteroseksuel og homoseksuel ikke er tilstrækkelige til at beskrive informanternes seksualitet, begrunder flere deres seksuelle orientering og seksualitet på deskriptive måder.

Intersektionalitet

Af de tre empiriske studier er det kun i undersøgelsen af Doorduyn T. et.al., at informanterne giver udtryk for, at deres seksualitet påvirkes negativt på grund af oplevelsen af uoverensstemmelse mellem deres kønsidentitet, deres kønnede udtryk og sociale kønsroller. En af informanterne fortalte, hvordan uoverensstemmelsen mellem vedkommendes oplevelse af egen kønsidentitet og krop påvirkede vedkommendes evne til at give sig hen i den seksuelle akt og få orgasme.

"I really would not have to think about it being myself. Because then...it all just closed down. And that really used to happen a lot in the past... When I had sex with another person... I couldn't get a orgasm; because I couldn't surrender to it." (35, s.659).

En anden informant fortalte, hvordan oplevelsen af ikke at passe ind i den binære heteroseksuelle norm påvirkede vedkommendes seksualitet og relationer med andre.

”I was so confused about everything and about myself...But if it isn't men and it isn't women, then there is not much left...And then I thought...I need to work on myself first before starting something with another person again.” (35, s.667).

Informanten fra ovenstående citat har to forskellige minoritetsstatusser; vedkommende har en kønsidentitet som ikke passer ind i den cisnormative kønsforståelse, som er dominerende i samfundet og vedkommende har en seksualitet, der ikke passer ind i den heteronormative kønsforståelse.

Informanten fra pilotinterviewet gav udtryk for, at på grund af kønsdysforiske årsager, venners forventninger til dem samt samfundets forventninger til kønsroller, i mange år ikke havde et seksuelt forhold til sig selv.

”...jeg har aldrig haft lyst til at udforske mig selv indtil for et par år siden, fordi jeg så det som en måde hvor jeg kunne tage min krop tilbage og lære at bruge den rigtig, og få et forhold til den. Hvordan kan jeg forvente at andre kan elske den og kigge på den, og nyde den, røre ved den og synes den er nice, hvis jeg ikke selv kan gøre det? (...) og sige undskyld til min krop for alle de år hvor jeg har kigget på den og ikke kunne lide den, og behandlet den dårligt på grund af samfundet omkring mig og mennesker der har kigget mærkeligt på den, i stedet for at sige den er helt okay.” (Pilotinterview, d. 30. august 2019).

Informanten fortalte, at de i flere år ikke havde accepteret sin egen krop og, at de først begyndte at lære sin krop at kende og udforske sin seksualitet for få år tilbage. De uddyber i interviewet, at deres seksualitet og kønsidentitet er to forbundne størrelser og i dag har de fundet sig til rette i sin kønsidentitet samt at de stadig udforsker og undersøger sin seksualitet. De har ligesom informanten i det tidligere citat to minoritetsstatusser, da de identificerer sig som en kønsminoritet og har en seksuel orientering som betegnes som en seksuel minoritet.

Begrebet intersektionalitet handler om, hvordan identitetskategorier spiller sammen. Ofte har intersektionalitet fokus på det hierarki af identitetskategorier, som skabes i samfundet. For eksempel er; mandlig, hvid, heteroseksuel, slank og velhavende identitetskategorier, som positioneres og derfor har nogle privilegier i samfundet, som personer med minoritetsstatus(er) ikke har (39). Det tyder på, at ovenstående informanter oplever belastning og udfordringer på grund af intersektionelle forhold, såsom deres kønsidentitet og seksualitet.

Sundhedsstyrelsen udgav i år rapporten *Danske LGBT-personers møde med almen praksis – udfordringer og muligheder* (40). Rapporten sætter fokus på ulighed i sundhedsvæsenet for LGBT-personer, og har blandt andet interviewet en gruppe transpersoner. I interviewene fremgår det, at flere transpersoner i mødet med almen praksis oplever, at intersektionen mellem deres kønsidentitet

og seksuelle orientering bliver for kompleks for lægen at forstå og derfor undlader nogle transpersoner at inddrage lægen/sundhedsvæsnet i deres problemer. Dette forhindrer således nogle af dem i at få den hjælp og vejledning de har brug for (40).

Det kan forestilles, at ovenstående informanter også oplever og føler at intersektionen mellem deres minoritetsstatus kan være for kompleks at forklare andre personer herunder personer i sundhedsvæsnet. Det kan således afholde dem i at søge hjælp og vejledning i forhold til for eksempel prævention m.m.

Styrker og svagheder ved undersøgelsen

Der er sandsynlighed for, at der kan være selektionsbias i forbindelse med rekruttering af informanter i de empiriske studier. Det kan forestilles, at det hovedsagligt er personer indenfor transspektret, som er ressourcestærke og som har positive oplevelser med deres kønsidentitet og seksuelle orientering, der vælger at deltage i interview eller spørgeskemaundersøgelser.

Der kan ligeledes være selektionsbias i forhold til rekruttering af informanter, som identificerer sig indenfor transspekteret. Der er i nærværende undersøgelse søgt efter studier, som undersøger personer, der ikke udelukkende identificerer sig som binære transmænd og/eller binære transkvinder. Denne undersøgelse viser, at der er utallige unikke betegnelser som informanterne definerer sig som, og der er sandsynlighed for, at nogle personer ikke føler eller oplever, at de hører ind under de overordnede kønsbetegnelser, der er brugt som inklusionskriterier.

Dataindsamlingen i nærværende undersøgelse kan være påvirket af, at der i de søgte databaser endnu ikke er udviklet tilstrækkelige kontrollerede emneord på grund af, at transpersoner og non-binære personer stadig er et relativt uudforsket felt. Der er brug for mere forskningslitteratur om transpersoner og specielt om non-binære personer for at kunne forstå diversiteten og kompleksiteten i deres kønsidentitet og seksualitet.

Konklusion

Undersøgelsens formål var at belyse, hvordan personer, som identificerer sig inden for transspektret og hvis muligt non-binære personer, forstår og oplever deres kønsidentitet og sammenspillet mellem deres kønsidentitet og seksuelle orientering.

Følgende forskningsspørgsmål blev rejst;

1: Hvordan forstår og oplever personer indenfor transspektret, i særdeleshed non-binære personer, deres egen kønsidentitet?

2: Hvordan forstås og opleves samspillet mellem kønsidentitet og seksuel orientering hos personer indenfor transspektret, i særdeleshed non-binære personer?

På baggrund af nærværende litteraturstudie og pilotinterviewet tegner der sig et billede af, at kønsidentitet hos personer, som identificerer sig indenfor transspektret og særligt personer som identificerer sig non-binært, forstår deres køn som flydende. Ofte oplever disse personer, at deres kønsidentitet kan veksle mellem maskuline og feminine udtryk eller, at deres kønsidentitet er helt uden for en binær kønsforståelse. Samtidig viser det sig, at størstedelen af informanterne bruger flere kønsbetegnelser for at beskrive deres kønsidentitet og nogle oplever, at deres kønsidentitet ikke passer ind under de eksisterende traditionelle kønsbetegnelser og derfor selv skaber unikke definitioner af deres køn.

I denne undersøgelse viser det sig, at personer, der identificerer sig indenfor transspektret og i særdeleshed personer, som forstår deres køn som non-binært, forstår deres kønsidentitet i relation til deres seksuelle orientering og omvendt. Flere oplever, at der skal være en overensstemmelse i valget af labels for deres kønsidentitet(er) og seksuelle orientering(er) samt at sammenspillet mellem de to identitetsbetegnelser kan virke forstærkende på oplevelsen og følelsen af at identificere sig indenfor transspektret og det non-binære spektrum.

Det viser sig ligeledes, at mange af informanterne i undersøgelsen beskriver deres seksualitet og seksuelle orientering ved at fortælle om deres seksuelle præferencer og parforholdsrelationer, og det tyder på, at de traditionelle cisnormative labels, som bruges til at beskrive seksuel orientering ikke indfanger transpersoner og non-binære personers seksualitet.

Dette kan forklare, hvorfor især non-binære personer beskriver deres seksuelle orientering på en deskriptiv måde, i stedet for at bruge traditionelle labels.

Ydermere peger nærværende undersøgelse på, at det intersektionelle perspektiv kan påvirke, hvordan nogle transpersoner herunder non-binære personer oplever samspillet mellem deres kønsidentitet og seksuelle orientering. Sammenspillet mellem kønsidentitet og seksuel orientering er kompleks, og informanterne i nærværende undersøgelse har bevidst reflekteret over deres valg af kønsbetegnelser og labels for seksuelle orientering for at skabe klarhed og mindske kompleksiteten.

For at forstå hvordan transpersoner og non-binære personer oplever deres kønsidentitet og for at forstå kompleksiteten i samspillet mellem deres kønsidentitet og seksuelle orientering er der brug for mere videnskabelig forskning til at belyse emnet.

Perspektivering

Denne undersøgelse repræsenterer ikke udelukkende en akademisk eller videnskabelig problemstilling. Den belyser ligeledes en samfundsudvikling og derigennem en klinisk problemstilling. Transpersoner og non-binære personer er ikke en lukket homogen gruppe, men en heterogen gruppe, som findes i alle samfundslag. I klinisk praksis kan man møde transpersoner og herunder non-binære personer, som har specifikke ønsker til kønskorrigerende behandlinger. Desuden kan man i sundhedsvæsenet møde transpersoner og non-binære personer som har brug for hjælp, som ikke har relation til deres kønsidentitet, men som stadig ønsker at blive mødt anerkendende og respektfuldt i forhold til deres kønsidentitet og seksuelle orientering (40, 2). Mange transpersoner og non-binære personer lider af psykosocial stress, undertiden kaldet minoritetsstress (3). I sundhedsvæsenet kan man blandt andet være med til at forebygge stigmatisering og minoritetsstress ved at bruge et anerkendende og respektfuldt sprog med en åben og neutral spørgeteknik og være opmærksom på seksualiteten og kønnets mangfoldighed (39). Ifølge forfatterne til artiklen i tidsskriftet *The New England Journal of Medicine* (2) skal sundhedsvæsenet blive bedre til at anerkende non-binære personer ved blandt andet at dokumentere patienternes egen opfattelse af deres kønsidentitet samt bruge og dokumentere deres valgte pronomen (2).

Litteraturliste

- 1) Regeringen. Handlingsplan til fremme af tryghed, trivsel og lige muligheder for LGBTI-personer. 2018 <https://www.regeringen.dk/media/5348/lgbti-handlingsplan.pdf> Fundet d. 22/10-19
- 2) Liszewski W., Peebles K., Yeung H., et.al. Persons of Nonbinary Gender – Awareness, Visibility and Health Disparities. The New England Journal of Medicine. 2018, p: 2391
- 3) Frisch M., Moseholm E., Andersson M., et.al. Sex i Danmark. Nøgletal fra Projekt Sexus fra 2017-2018. Statens Serum Institut og Aalborg Universitet, 2019.
- 4) Laqueur T. Making sex - body and gender from the Greeks to Freud. United States of America: Harvard University Press; 1992: Kap.4+5.
- 5) Graugaard C. På sporet af en polymorf normalitet. Bibliotek for Læger 2006; 198: 320-31 2.
- 6) Graugaard C. Kønslivskamæleoner. I: Heinskou MB, Wøldike ME, (red.). Byen og blikkets lyst. Festskrift til Henning Bech. København: Center for Seksualitetsforskning, 2014. p:147-60.
- 7) Giddens A. Intimitetens forandring - Seksualitet, kærlighed og erotik i det moderne samfund. København: Hans Reitzels Forlag; 1994: Kap 1+4.
- 8) Bauman Z. Flydende kærlighed. København: Hans Reitzels Forlag; 2004.
- 9) Foucault M. Viljen til viden – seksualitetens historie 1. Det lille forlag. 6. oplag. 1976. p:51-100.
- 10) Heede D. Det tomme menneske. En introduktion til Michel Foucault. København: Museum Tusulanums Forlag; 2001. p: 111-117.
- 11) Butler J. Kønsballade. Forlaget THP, 1990: p: 60-68.
- 12) Rosenberg T. Queerfeminisme. In: Søndergaard D. M. Feministiske tænkere – en tekst samling. Hans Reitzels Forlag. 1 udgave, 2. oplag. 2007.
- 13) Butler J. Subjekt, Køn og begær. In: Søndergaard D. M. Hans Reitzels Forlag 1 udgave, 2 oplag. 2007: p:34-36 + 47-48.
- 14) Jagoes A. Queer Theory. New York University Press. 1996. p: 3+73-77.
- 15) Graugaard C., Giraldi A., Møhl B. Sexologi – faglige perspektiver for seksualitet. Munksgaard København, 2019. 1 udgave, 1. oplag. p:202, 321-324

- 16) WHO Gender definition 2002. <http://www.euro.who.int/en/health-topics/health-determinants/gender/gender-definitions>. Fundet d. 2/8-19.
- 17) WHO. IDC-11 gender incongruence. 2019. <https://icd.who.int/browse11/l-m/en#/http%3a%2f%2fid.who.int%2fcd%2fentit%2f411470068>. Fundet d.2/8-19.
- 18) Murjan S., Bouman W. P. Psychiatry. In: Richards C., Bouman W. P., Barker M. Genderqueer and Non-Binary Genders. Critical and Applied Approaches in Sexuality, Gender and Identity. 2017. p. 123-140.
- 19) Kuper L. E., Nussbaum R., Mustanski B. Exploring the Diversity of Gender and Sexual Orientation Identities in an Online Sample of Transgender Individuals. The Journal of Sex Research, 2011; 49:2 244-254.
- 20) Katz-Wise S.L., Reisner S.L., Hughto J. W. et.al. Differences in Sexual Orientation Diversity and Sexual Fluidity in Attractions Among Gender Minority Adults in Massachusetts. The Journal of Sex Research, 2015; 53:1, 74-84.
- 21) James S. E., Herman J. L., Rankin S., Keisling M., Mottet L., Anafi M. (2016). The Report of the 2015 U.S. Transgender Survey. Washington, DC: National Center for Transgender Equality; 2016.
<https://www.transequality.org/sites/default/files/docs/USTS-Full-Report-FINAL.PDF>
Fundet d.5/8-19.
- 22) Government Equalities Office. National LGBT Survey: Research Report. 2018.
https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/721704/LGBT-survey-research-report.pdf Fundet d. 5/8-19
- 23) Joel D., Tarrasch R., Berman Z. et.al. Queering Gender: Studying Gender Identity in 'Normative' Individuals. Psychology and Sexuality, 2013: 291-312.
- 24) Harrison J., Grant J., Herman J. L. A Gender Not Listed Here: Genderqueers, Gender Rebels, and Otherwise in the National Transgender Discrimination Survey. LGBTQ Policy Journal at the Harvard Kennedy School, volume 2, 2012; 13-24.
- 25) Dargie E., Blair K., Pukall C. et.al. Somewhere Under the Rainbow: Exploring the Identities and Experiences of Trans Persons. Canadian Journal of Human Sexuality, 2014.
- 26) Graugaard, C., Giraldi, M., Frisch, M. Sundhed og trivsel blandt LGBT-personer. Månedsskrift for Almen Praksis. September 2014. S.735-743.
- 27) Retinformation. Vejledning om sundhedsfaglig hjælp ved kønsidentitetsforhold. 2018.
<https://www.retsinformation.dk/pdfPrint.aspx?id=206531> Fundet d. 19/8-19.

- 28) Johansen K., B., H., Laursen B., Juel K. LGBT-Sundhed. Helbred og trivsel blandt lesbiske, bøsser, bisekuelle og transpersoner. Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet. 2015.
- 29) WHO. 2006 https://www.who.int/reproductivehealth/topics/sexual_health/sh_definitions/en/ Fundet d.13/8-19.
- 30) Thurston M.D., Allan S. Sexuality and Sexual Experiences During Gender Transition: A Thematic Synthesis. Clinical Psychology Review, 2018; 39-50.
- 31) LGBT-Danmark. Ordbog. <http://lgbt.dk/viden-og-materialer/lgbt-ordbog/> Fundet d.22/10-19
- 32) Henricson M. (red.) Videnskabelig teori og metode – fra ide til eksamination. Munksgaard, 2014. 1.udgave, 1 oplag. Kap. 4 + 21
- 33) Galupo M. P., Henise S. B., Mercer N. L. "The Labels don't work very well": Transgender Individuals' Conceptualizations of Sexual Orientation and Sexual Identity. International Journal of Transgenderism. 2016, VOL 17, 93-104.
- 34) Nagoshi J., Brzuzy S., Terrell H. K. Deconstructing the Complex Perceptions of Gender Roles, Gender Identity, and Sexual Orientation Among Transgender Individuals. Feminism and Psychology, 2012; 405-422.
- 35) Doorduyn T., Van Berlo W. Trans People's Experience of Sexuality in the Netherlands: A Pilot Study. Journal of Homosexuality, 2014: p.654-672.
- 36) Birkler J. Videnskabsteori – en grundbog. Munksgaard Danmark, 2005: p.103-108.
- 37) Kvale S., Brinkmann S. Interview – Det kvalitative forskningsinterview som håndværk. København: Hans Reitzels Forlag 2015.
- 38) Almås E., Benestad E. E. P. Sexologi i praksis. Oslo Universitetsforlaget, 2015: p.214-215.
- 39) Staunæs D., Søndergaard D.M. Intersektionalitet – udsat for teoretisk justering. I Kvinder, køn og forskning. 2013, 43-56.
- 40) Egede S. J. m.fl. Danske LGBT-personers møde med almen praksis – udfordringer og muligheder. Sundhedsstyrelsen 2019.

Bilag 1: Søgeprotokol

Database	Søgeord	Antal fund (hits)	Fravalgt pga. titel og abstract	Fravalgt pga. gengangere	Valgt litteratur efter gennemlæsning
Pubmed 18. juli 2019	Fritekst: genderqueer	48	48	0	0
	Fritekst: genderqueer AND Mesh term "Sexuality"	27	27	0	0
	Mesh term "Sexuality" AND Mesh term "Sexual and Gender Minorities" AND Mesh term "transgender persons" AND Mesh term "Gender identity"	212	211	0	Trans People's Experience of Sexuality in the Netherlands: A Pilot Study.
Database	Søgeord	Antal fund (hits)	Fravalgt pga. titel og abstract	Fravalgt pga. gengangere	Valgt litteratur efter gennemlæsning
Cinalh 18. juli 2019	Fritekst: Genderqueer	40	40	0	0
	MH "Transgender person" AND MH "Sexuality" AND MH "Gender Identity"	85	84	0	"The Labels don't work very well": Transgender Individuals' Conceptualizations of Sexual Orientation and Sexual Identity.
Database	Søgeord	Antal fund (hits)	Fravalgt pga. titel og abstract	Fravalgt pga. gengangere	Valgt litteratur efter gennemlæsning
Psyinfo 18. juli 2019	Fritekst: Genderqueer AND Sexuality	26	26	0	
	Indexterm: "Gender"	22	22	0	

	Nonconfirming” AND indexterm ”Sexual Orientation”				
	Friteks: Genderqueer AND Gender Identity	83	83	0	

Google Scholar 14. juli 2019	Søgt på sammensætning af ord: Genderqueer, Non Binary Gender, Sexuality	Hits: 12.500	Fundet artikel til baggrundsviden (19,20,24)
	Søgt på sammensætning af ord: Gender Identity, Sexual Orientation	Hits: 1.190	Fundet artiklen: Deconstructing the Complex Perceptions of Gender Roles, Gender Identity, and Sexual Orientation Among Transgender Individuals

Bilag 2: Interviewguide

Tema	Hovedspørgsmål	Underspørgsmål
Kønsidentitet	Hvilken betydning har din kønsidentitet for dig?	<ul style="list-style-type: none"> - Nuværende kønsidentitet/er? - Tidligere kønsidentiteter? - Hvordan vil du beskrive sig selv ift. maskuline og feminine karakteristika?
Kønsidentitet og Seksualitet	Hvordan oplever du samspillet mellem din kønsidentitet og seksualitet?	<ul style="list-style-type: none"> - Hvordan vil du beskrive din seksualitet? - Hvordan vil du beskrive din seksuelle udvikling?
Seksuel orientering	Hvordan vil du beskrive din seksuelle orientering?	<p>Har din seksuelle orientering ændret sig gennem dit liv?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvornår? - Hvor ofte? - Rettet mod hvem/hvad?

Bilag 3: Rekrutteringsbrev

Invitation til interview om køn, seksuel identitet og trivsel.

Jeg hedder Johanne og studerer Master i Sexologi ved Aalborg Universitet. Jeg er i gang med mit masterspeciale, og jeg undersøger non-binære personers seksuelle trivsel i forhold til deres krop, køn og seksuelle identitet.

Til dagligt arbejder jeg bl.a. som sexologisk rådgiver og sygeplejerske på gynækologisk afdeling, hvor transpersoner og non-binære personer er indlagt til kirurgisk kønskorrigerende behandling. Jeg er ciskønnet og bor sammen med min baby og mand uden for København.

Interessen for at undersøge samspillet mellem non-binære personers krop, køn, seksuelle identitet og trivsel udspringer af manglende videnskabelig forskning om emnet, samt en personlig interesse i menneskers oplevelse af egen seksualitet i samfundet i dag.

Formålet med specialet er, at få en dybere indsigt i hvilken betydning kønsidentitet har for non-binære personers seksuelle identitet/orientering. Og en dybere indsigt i de tanker og erfaringer non-binære personer har om deres seksualliv og seksuelle sundhed.

I den forbindelse søger jeg personer, som ikke identificerer sig som det køn de fik tildelt ved fødslen. Du skal identificere dig som en non-binær person. Det kan være at du betegner dig som genderqueer, kønsneutral, akønnet eller bruger en hel anden betegnelse om dig selv. Du kan også bruge flere kønsbetegnelser om dig selv eller veksler mellem flere.

Du skal derfor ikke identificere dig som cisperson, binær transkvinde eller binær transmand.

Du skal være over 18 år. Det har ikke betydning om du tager eller har taget hormoner eller fået foretaget kirurgisk behandling i forbindelse med kønskorrigerende behandling.

Det vil være dine oplevelser og erfaringer, som er i fokus under interviewet. Spørgsmålene i interviewet kan opleves personlige, og du vælger derfor selv hvad du ønsker at fortælle og svare på. Du kan bede om at få tilsendt de overordnede interviewspørgsmål inden interviewet.

For at kunne undersøge ovenstående ønsker jeg lave et interview af max 1 times varighed pr. person. Interviewene afholdes gerne i juli/august og kan foregå hvor det foretrækkes af dig eller over skype/messenger.

Interviewet afholdes i fortrolighed, og du vil fremstå fuldstændig anonym i undersøgelsen.

Både du og jeg vil skrive under på en fortrolighedserklæring i forbindelse med interviewet.

Du kan kontakte mig på mail: hannemann_11@hotmail.com eller tlf. 22355717

Med venlig hilsen
Johanne Vanille Kallmeyer